

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ο.Π.Ι.ΔΗ.Χ.: ASIAF_MKORAS [2018]

Συνεντεύκτρια: **ΝΑΣΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΝΣ)**

Αφηγήτρια: **ΜΑΡΙΑ ΚΟΡΑΣΙΔΟΥ (ΜΚ)**

Βιντεοσκόπηση και παρεμβάσεις με ερωτήσεις : **ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΚΟΣ (ΓΚ)**

Απομαγνητοφώνηση: **ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΛΑΚΗ (14/4/2021)**

Οι χρόνοι αναφέρονται στο ακουστικό αρχείο **ASIAF_MKORAS_AUDIO** και ίσως διαφέρουν ελαφρώς από το οπτικοακουστικό αρχείο: **ASIAF_MKORAS_VIDEO**.

Απομαγνητοφώνηση αρχείου: ASIAF_MKORAS_TRANS

00:00:04 - Προσωπικά στοιχεία.

(ΝΣ) Είμαστε απ' την Ομάδα Προφορικής Ιστορίας του Δήμου Χαλανδρίου και προσπαθούμε να καταγράψουμε τις μνήμες των Χαλανδραίων, ώστε να διατηρηθούν και να είναι προσβάσιμες και στους νεότερους.

(ΜΚ) Πραγματικούς Χαλαντραίους;

(ΝΣ) Όχι κατοίκους νεότερους, παλαιότερους...

(ΜΚ) Γιατί οι πραγματικοί Χαλαντραίοι έχουνε φύγει...

(ΝΣ) Έχουνε φύγει... όλοι από κάπου έχουν έρθει. Ακόμα κι οι παλαιότεροι, από κάπου έχουν έρθει.

(ΜΚ) Φυσικά από κάπου ήρθανε αλλά όσο πιο παλιά είσαι τόσο πιο παλιά ξέρεις.

(ΝΣ) Λοιπόν πώς ονομάζεστε;

(ΜΚ) Εγώ; Μαρία Κορασίδου.

(ΝΣ) Και ο πατέρας σας; Το όνομα του πατέρα;

(ΜΚ) Ο πατέρας ήτανε Γεωργόπουλος.

(ΝΣ) Το μικρό του;

(ΜΚ) Κωνσταντίνος Γεωργόπουλος.

(ΝΣ) Κωνσταντίνος Γεωργόπουλος. Και η μητέρα σας;

(ΜΚ) Ευγενία Γεωργοπούλου.

(ΝΣ) Και πότε γεννηθήκατε;

(ΜΚ) Εγώ το '27.

(ΝΣ) Και μένετε στο Χαλάνδρι από πότε;

(ΜΚ) Σχεδόν απ' το '40.

(ΝΣ) Θα μας πείτε για τους γονείς σας, για την οικογένειά σας, πώς... από πού είναι;

(ΜΚ) Ε, οι γονείς μου..., είχαμε εδώ περιβόλι. Ήτανε...

(ΝΣ) Από πού ήτανε οι γονείς σας.

(ΜΚ) Α! Απ' το Ναύπλιο.

(ΝΣ) Απ' το Ναύπλιο και οι δύο;

(ΜΚ) Ναι, κι εγώ εκεί είχα γεννηθεί.

(ΝΣ) Γνωριστήκανε εκεί;

(ΜΚ) Ε, εκεί παντρευτήκανε!

(ΝΣ) Ναι, ναι και πόσα αδέρφια είχατε;

(ΜΚ) Στάσου τώρα γιατί τα έχω ξεχάσει. Τέσσερις, πέντε είμαστε. Τον αδερφό μου τον χάσαμε... τέσσερις εν ζωή είμαστε! Τέσσερις κοπέλες.

(ΝΣ) Τέσσερις κόρες και ένας γιος που τον χάσατε.

(ΜΚ) Οι γονείς έχουνε φύγει.

(ΝΣ) Ναι, ναι. Μάλιστα. Και 'σεις τον άντρα σας;

(ΜΚ) Ο άντρας μου... τον... γνωριστήκαμε εδώ και παντρεύτηκα εδώ. Ήτανε από τη Τζια αυτός.

00:02:21 - Η μετοίκηση στο Χαλάνδρι, η καλλιέργεια των κτημάτων και το νέο τους σπίτι.

(ΝΣ) Πότε μετακόμισε η οικογένειά σας στο Χαλάνδρι; Απ' το Ναύπλιο ήρθαν στο Χαλάνδρι κατ' ευθείαν; Ή κάπου αλλού πρώτα;

(ΜΚ) Πήγαμε στο Μπογιάτι, ύστερα λίγο στην Κηφισιά και κατόπιν εγκατασταθήκαμε εδώ.

(ΝΣ) Τι δουλειά έκανε ο πατέρας σας;

(ΜΚ) Κηπουρός, είχε κτήματα, γεωργός!

(ΝΣ) Είχε... εκεί στο Ναύπλιο ή και μετά...

(ΜΚ) Και συνέχισε εδώ.

(ΝΣ) Και συνέχισε εδώ. Αγόρασε εδώ κάποια κτήματα στο Χαλάνδρι;

(ΜΚ) Ναι, εδώ.

(ΝΣ) Πού ήταν αυτά τα κτήματα;

(ΜΚ) Εδώ Αντιγόνης.

(ΝΣ) Εδώ ακριβώς στην Αντιγόνης.

(Βάσω) Από πού ξεκίναγα, για πες...

(ΝΣ) Για πείτε μας λίγο για τα κτήματα...

(Βάσω) Απ' τη Σαρανταπόρου ξεκινάγαμε;

(ΜΚ) Αντιγόνης και έφτανε Σαρανταπόρου. Αυτή η πολυκατοικία τώρα, που είναι, ξέρεις που είναι του πατέρα μου. Εσύ κυρά Μαρία, θυμάσαι τη μάνα μου, τον πατέρα μου;

(Κυρία Μαρία) Ναι, ναι, θυμάμαι που μένανε...

(ΜΚ) Ε, που είχε τα περιβόλια εδώ, που είχε λάχανα, ντομάτες, τέτοια είδη.

(ΝΣ) Ζαρζαβατικά είχατε.

(ΜΚ) Ναι. Ζαρζαβατικά.

(ΝΣ) Και τα καλλιεργούσε η οικογένεια ή είχατε ...

(ΜΚ) Ναι η οικογένεια, η οικογένεια.

(ΝΣ) Και τα πουλούσατε.

(ΜΚ) Φυσικά...

(ΝΣ) Θυμάστε..., έτσι, πώς γινότανε αυτή η διαδικασία, με αμαξάκια...

(ΜΚ) Έ, την άνοιξη φυτεύαν τις ντομάτες, τις μελιτζάνες, τα κολοκύθια...

(ΝΣ) Βοηθάγαμε και τα παιδιά;

(ΜΚ) Το φθινόπωρο τα λάχανα, τα κουνουπίδια...

(ΝΣ) Βοηθάγαμε και τα παιδιά;

(ΜΚ) Ε, φυσικά βοηθάγαμε! Όλοι βοηθάγαμε.

(ΓΚ) Ζώα είχατε;

(ΜΚ) Ε, μια κασίκα, ένα πρόβατο, εκεί, κότες... Τι είχαν οι άνθρωποι...

(ΓΚ) Άλογο, γαϊδούρι;

(ΜΚ) Α, δεν είχαμε γαϊδούρια κι άλογα! [Γελάει]

(ΝΣ) Το σπίτι σας ήτανε μέσα στο κτήμα; Πού μένατε;

(ΜΚ) Μέσα στο κτήμα μέναμε, είχε πάρει ο πατέρας μου, ύστερα, οικόπεδο, Πανδώρας, και χτίσαμε οι τέσσερις αδερφές σ' αυτό.

(Βάσω) Οι κόρες.

(ΝΣ) Ναι, ναι, χτίσατε μετά, σας έχτισε ο πατέρας ή το χτίσατε εσείς μετά;

(ΜΚ) Ε, μας έχτισε ο πατέρας μου, όπως συνήθως χτίζαν τότε με πλίθρες, ένα δωματιάκι, ε, ύστερα δόξα σοι ο θεός, μεγαλώσαμε μεγαλώσαν τα παιδιά, άλλαξε η ζωή, μεγαλώσαν και τα σπίτια. [Γελάει]

00:04:29 - Η εκπαίδευση των παιδιών.

(ΝΣ) Τα παιδιά όλα πήγανε σχολείο στο δημοτικό;

(ΜΚ) Ε, όλα. Εδώ στο 1^ο.

(ΝΣ) Στο..., αυτό...

(ΜΚ) Το 1^ο είναι, ξέρω 'γω.

(ΝΣ) Εσείς ήσασταν μεγαλύτερη απ' τ' αδέρφια;

(ΜΚ) Ναι, εγώ είμαι μεγαλύτερη.

(ΝΣ) Η μεγαλύτερη.

(ΜΚ) Ναι έχω το προνόμιο εγώ να είμαι η πιο μεγάλη.

(Βάσω) (σιγανά) Και τι δουλειά έκανε ο άντρας σας;

(ΝΣ) Και πήγατε κατ' ευθείαν στο σχολείο, στο Δημοτικό;

(ΜΚ) Εγώ στην... στο Ναύπλιο εγώ πήγαινα σχολείο, κι ύστερα στο Μπογιάτι αποτελείωσα. Δημοτικό, δηλαδή! Εμ, τι;

(ΝΣ) Τ' αδέρφια; Πήγε κάποιος από τ' αδέρφια;

(ΜΚ) Εδώ πήγε..., πήγαν μου φαίνεται οι πιο μικρές.. γιατί... η Σοφία πάντως ήτανε...[Γελάει] ... θα την ξέρεις εσύ τη Σοφία, δεν την ξέρεις καλέ!

(Βάσω) Ναι, ναι.

(ΜΚ) Η Σοφία μου φαίνεται τότε. Γιατί η Σοφία γεννήθηκε το '41. Οπότεν εδώ πήγε. Εμείς ήρθαμε γεννημένες. [Γελάει]

(ΝΣ) Ναι, παιδάκια. Κανένα απ' τα παιδιά συνέχισε σπουδές;

(ΜΚ) Από μας όχι!

(ΝΣ) Απ' τ' αδέρφια.

(ΜΚ) Όχι, όχι.

00:05:37 - Το συνοικέσιο με τον άντρα της.

(ΝΣ) Και εδώ στο Χαλάνδρι, μετά γνωρίσατε τον άντρα σας..., εδώ!

(ΜΚ) Ε, εδώ γνωρίσαμε...

(ΝΣ) Πώς; Συνοικέσιο, γνωριμία...

(ΜΚ) Αχ...! Συνοικέσιο. Δεν είχε τότε γνωριμίες. [Γέλια] Τότε δεν μας ρωτούσανε! [Γέλια]
Συνοικέσιο. Αυτός είναι... Στα μουλωχτά!

(ΝΣ) Αυτός είναι τον παίρνεις, ε;

[Γέλια]

(ΓΚ) Κι αν δεν τον ήθελες;

(ΜΚ) Ε, ε,...

(Βάσω) Πάλι τον έπαιρνες!

(ΜΚ) Ήθελες, δεν ήθελες, δεν σου λέγανε τότε αν τον θέλεις. Αν σε θέλει, ρωτάγανε οι γονείς!

(ΝΣ) Μάλιστα. Ποια χρονιά;

Ερχότανε το προξενιό κι έλεγε «Για να δω θα μου αρέσει;» «Α! Δεν έχει αν σου αρέσει, αν του αρέσεις!» Του άντρα...

(ΝΣ) Ποια χρονιά ήτανε που...

(ΜΚ) Πού παντρεύτηκα εγώ;

(ΝΣ) Πού γνωριστήκατε..., που παντρευτήκατε.

(ΜΚ) Το '48 παντρεύτηκα.

(ΝΣ) Το '48.

(ΜΚ) Το '47 αρραβωνιαστήκαμε, '48 παντρευτήκαμε.

(ΝΣ) Πριν πάμε, λοιπόν, σ' αυτό...

(ΜΚ) Α!

(ΝΣ)... εσείς ήσασταν παιδάκι, όταν κηρύχτηκε ο πόλεμος. Το '40.

(ΜΚ) Ναι... Ήμουν οχτώ χρονών.

00:06:42 - Η κήρυξη του πολέμου μόλις μετοίκησαν στο Χαλάνδρι. Η επίταξη των κτημάτων του πατέρα της. Οι πρόσφυγες από τον Πειραιά.

(ΝΣ) Μόλις ήρθατε εδώ...

(ΜΚ) Κηρύχτηκε ο πόλεμος!

΄(ΝΣ) Ήσασταν εδώ στο Χαλάνδρι όταν κηρύχθηκε ο πόλεμος;

(ΜΚ) Ναι, εδώ ήμουνα.

(ΝΣ) Τι θυμάστε από εκείνη τη μέρα;

(ΜΚ) Από κείνη τη μέρα, ο πατέρας μου είχε πάρει, εδώ, θα ξέρεις εσύ, που είναι ακόμα ένα σπιτάκι, πώς πας απάνω που είναι το Γηροκομείο, προς το ρέμα, στο τελευταίο σπίτι, είναι ένα μικρό σπιτάκι από 'κείνο με πλίθρες. Αυτό...

(Κυρία Μαρία) Που είχανε πρόβατα μέσα

(ΜΚ) Όχι, δεν είχαν πρόβατα. Καθόμαστον εμείς!

(Βάσω) Εσείς, μετά. Εγώ το βρήκα με πρόβατα.

(ΝΣ) Το πρώτο σπίτι, που ήρθατε, μένατε εκεί;

(ΜΚ) Ναι, εκεί και το 'χε νοικιάσει ο πατέρας μου αυτό το χτήμα και έβαζε τέτοια, χορταρικά, να πούμε, ζαρζαβατικά. Και όταν ήρθανε οι Γερμανοί και έγινε η κατοχή, το κατασχέσανε, να πούμε.

(ΝΣ) Εκείνη την πρώτη μέρα τι θυμάστε; Πού ήσασταν; Θυμάστε καθόλου;

(ΜΚ) Οι σειρήνες που ορμούσανε, ε, τις θυμάμαι τις σειρήνες.

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) Ε, και σαν κηρύχθηκε πόλεμος..., τι ούτε ράδια ήταν τότε ούτε τίποτα.

(ΝΣ) Ο πατέρας σας δεν είχε πάει στο...

(ΜΚ) Όχι δεν ήτανε. Ήτανε μεγάλος για να πάει.

(ΝΣ) Μεγάλος πια.

(ΜΚ) Και... ίσα θυμάμαι που έγινε ένας βομβαρδισμός στον Πειραιά, μεγάλος, και την άλλη μέρα ερχόντουσαν οι άνθρωποι, με ένα μπογαλάκι, όπως έρχονται τώρα οι...

(ΝΣ) Οι πρόσφυγες.

(ΜΚ)...οι πρόσφυγες, απ' τον Πειραιά κι ερχόντουσαν εδώ. Πού να πάνε οι άνθρωποι; Ούτε σπίτια υπήρχανε, τίποτα.

(ΝΣ) Τους φιλοξενούσαν εδώ οι Χαλανδραίοι;

(ΜΚ) Ου, ου!! Ποιος να φιλοξενήσει! Ένα δωμάτιο είχε ο κάθε Χαλαντραίος, είχε σπίτια τότε; Πώς είναι τώρα οι πολυκατοικίες; Ένα τόσο δα είχε ο κάθε άνθρωπος. Όχι, λέω τώρα αυτό, είχαμε φυτέψει, ο πατέρας μου και όταν ήρθανε οι Γερμανοί το κατασχέσανε. Αλλά του 'πε να κάτσει μέσα φύλακας. Αλλά ο πατέρας μου δεν κάθισε. Και τα παράτησε όλα τα υπάρχοντα, και περνά τώρα, πια δεν περνά, δεν έρχομαι φέτο, και βλέπω αυτό το σπιτάκι εκεί που είναι ακόμη....!

(Βάσω) Το εγκαταλελειμμένο λες;

(ΜΚ) Ναι! Ένα πλίθινο, τόσο, ρημαγμένο!. Δεν έχει πουληθεί αυτό το οικόπεδο.

(Βάσω) Ναι, ναι.

(ΜΚ) Δεν έχει χτιστεί.

(Βάσω) Ναι. Είναι όλο δέντρα μέσα.

(ΜΚ) Και λέω «Κοίταξε πόσα χρόνια είναι τούτο 'δω!»

(ΝΣ) Οι Γερμανοί τι το κάνανε; Το χρησιμοποίησανε σαν κήπο;

(ΜΚ) Τα πουλήσανε! Ναι, βέβαια! Φυτεύανε, τι κάνανε.

(ΝΣ) Φυτεύανε.

(ΜΚ) Τέσσερα χρόνια.

(ΝΣ) Και τον αφήσανε εύκολα τον πατέρα σας να φύγει;

(ΜΚ) Ε, τον αφήσανε. Δεν δέχτηκε να κάτσει και δεν είχε συνέπειες, να πούμε.

(ΝΣ) Δεν είχε κάποιες συνέπειες.

(ΜΚ) Τους άφησε τα υπάρχοντα, αλλά δεν ήτανε μόνο αυτό.

00:09:39 - Περιγραφή των κτημάτων. Το πρόβλημα του νερού και του ρεύματος. Τα σκουπίδια όλου του Χαλανδρίου στην οδό Αντιγόνης.

(ΜΚ) Ήτανε και πάνω, του Κεφαλληνού ήταν αυτό, δεν θυμάμαι. Το κτήμα πήγαινε μέχρι Αγίας Παρασκευής. Την οδό Αγίας Παρασκευής. Αυτά, αυτοί όλοι μέχρι 'δω κάτω ήντουσανε. Τα κτήματά τους. Από 'κει πάνω, απ' τη λεωφόρο Αγίας Παρασκευής, μέχρι εδώ κάτω ενού ήτανε!

(ΝΣ) Κεφαλληνού, είπατε;

(ΜΚ) Ε, Κεφαλληνός, άλλος Προβελέγκης... κάπου, που να θυμάμαι τώρα. Αυτοί έχουνε φύγει από χρόνια! Αυτός που έχει αυτό το σπίτι, εκεί πέρα, με τη...

(Βάσω) Ο Κεφαλληνός είναι πίσω απ' το «Γιαννιώτικο», το σπίτι. Πίσω απ' το «Γιαννιώτικο», το σουβλατζίδικο.

(ΜΚ) Αυτό το σπίτι που έχει τη... το αγαλματάκι, το διώροφο που είναι εκεί στη γωνία... Ε αυτός όλη την περιφέρεια την είχε, να πούμε.

(ΝΣ) Φυτεύανε όλο ζαρζαβατικά ή είχε και στάρια, αμπέλια, τι είχε...

(ΜΚ) Όχι, ε, είχε και στάρια, είχε τις ελιές... Τις ελιές, είχανε ελιές. Αυτά. Αυτοί οι κηπουροί δεν ήτανε οι Χαλαντραίοι, να πούμε. Να βάζουνε ζαρζαβατικά. Είχανε τις ελιές, σπέρνανε, τέτοια πράματα.

(Βάσω) Και το πότισμα πώς γινότανε;

(ΜΚ) Δεν τις ποτίζαν τις ελιές τότε!

(Βάσω) Τα υπόλοιπα που έβαζε...

(ΝΣ) Τα υπόλοιπα, τα ζαρζαβατικά...

(ΜΚ) Α, είχε πηγάδι ανοίξει.

(ΝΣ) Είχαν όλοι πηγάδια στην περιοχή, ε;

(ΓΚ) Και στέρνα ή μόνο πηγάδι;

(ΜΚ) Είχε πηγάδι και είχε μηχανή και είχε στερνάκια επάνω στο δρόμο... Δεν το θυμάσαι κυρά Μαρία εσύ, το στερνάκι; Που έβγαζε ο πατέρας μου το νερό κι ερχόντουσαν όοολη η γειτονιά και παίρνανε; Δεν είχε νερό.

(Κυρία Μαρία) Εγώ όταν ήρθα παίρναμε από 'δω, απ' του Καλογήρου.

(ΜΚ) Α! Του Καλογήρου, κι αυτό του πατέρα μου, παίρνανε ύστερα απ' τον πατέρα μου. Του Καλογήρου, τώρα, πως μου τον θύμησες, με τη γυναίκα του.. Και 'γω ερχόμουνα εδώ πάνω κι εγώ! Κι έπαιρνα. Είχα παντρευτεί τότε εγώ...

(Κυρία Μαρία) Τριάντα πέντε μέτρα...

(ΜΚ) Ε, τόσο ήταν και του πατέρα μου! Δεν ήταν λιγότερο.

(ΝΣ) Ο πατέρας σας μετά αγόρασε το άλλο κτήμα και μείνατε εκεί.

(ΜΚ) Ναι, αγόρασε...

(ΝΣ) Έκτισε σπιτάκι εκεί και μένατε εκεί, έτσι;

(ΜΚ) Ναι, μέναμε εκεί ύστερα. Ε, ύστερα ο Γαλάνης έβαλε τους δρόμους, έφερε νερά, ηλεκτρικά, πρώτα δεν είχαμε.

(ΝΣ) Ο Γαλάνης ποιος ήτανε;

(ΜΚ) Ο μηχανικός που έκανε το σχέδιο.

(Κυρία Μαρία) Ο τοπογράφος που έκανε εδώ.

(ΝΣ) Όλη την περιοχή ε;

(Κυρία Μαρία) Ναι.

(ΜΚ) Που έκανε εδώ το σχέδιο. Ήταν εκτός σχεδίου. Κι εκεί στην Αντιγόνης, πριν βγει Αριστοτέλους, ρίχναν τα σκουπίδια. Το Χαλάντρι. Εκεί τα ρίχνανε. Που είναι τώρα οι πολλές οι πολυκατοικίες, ξέρεις, εκεί.

(Κυρία Μαρία) Ναι, ναι.

(ΓΚ) Πόσο χρονών ήσασταν όταν ήρθε το ρεύμα;

(ΜΚ) Ήμουνα παντρεμένη. Ξέρω 'γω, θα 'μουνα είκοσι δυο χρονών, ξέρω 'γω...

(Κυρία Μαρία) Όταν ήρθε το ρεύμα εγώ θα ήμουνα... Αρχικά που ήρθανε, παίρνανε από έναν, που..., απ' τους Αγίους Αναργύρους δίπλα.

(ΜΚ) Ε, και 'γω στον πατέρα μου εκεί κάτω έπαιρνα.

(Κυρία Μαρία) Παίρναμε. Παίρναν άλλοι κι εμείς παίρναμε απ' αυτούς, από μας, δηλαδή πήγαινε ο ένας...

(ΜΚ) Με τον άλλονε.

(Κυρία Μαρία)... με τον άλλονε κι έφτασε εδώ. Στην αρχή που ήρθα ήμασταν με τη λάμπα. Και με τη γκαζιέρα...

(ΝΣ) Λάμπες πετρελαίου ε;

(ΓΚ) Για ποια χρονιά μιλάμε, δηλαδή;

(ΜΚ) Ε, μιλάμε τώρα για το '50, '52 μέχρι το '60, εκεί... Τότε βάζαμε ρεύμα, εκεί, κοντά στο '60 ήρθε το ρεύμα και το νερό.

(ΓΚ) Και το πηγάδι θα ήταν με πετρέλαιο, δούλευε η μηχανή.

(ΜΚ) Το..., όχι, ο πατέρας μου είχε με ηλεκτρικό, γιατί είχε μηχανή. Αλλά είχε πληρώσει...! Να το φέρουν απ' την Αριστοτέλους... Εκεί να βάλεις ηλεκτρικό... Και μας έδινε ο πατέρας μου, στη γειτονιά, όλους, με αυτό το ρεύμα που είχε πάρει για το πηγάδι.

(Βάσω) Το νερό πώς το κουβαλάγατε στα σπίτια;

(ΜΚ) Α! [Γελάει] Πώς το κουβαλάγαμε! Με τα ντενεκάκια και τα σταμνάκια... [Γελάει]

(ΝΣ) Τι γινότανε στη γειτονιά όταν πηγαίνανε για..., είχε συνέχεια νερό ή άνοιγε κάποιες ώρες;

(ΜΚ) Όχι, το άνοιγε να ποτίσει. Δεν πήγαινες συνέχεια να πάρεις.

(ΝΣ) Να ποτίσεις. Για να πιεις;

(ΜΚ) Ε, απ' αυτό έπινες!

(ΝΣ) Απ' αυτό! Και γινότανε φασαρίες, είχε..., τι γινότανε στη γειτονιά, για πείτε μας.

(ΜΚ) Κουτσομπολιό γινότανε, ό,τι θες γινότανε. [Γελάει]

(ΝΣ) Εκεί γινότανε η συνάντηση, γυναίκες κυρίως, πηγαίνανε ,ε;

(ΜΚ) Οι άντρες, όλη η γειτονιά ερχότανε εκεί.

(ΝΣ) Ναι. Και γινότανε...

(ΜΚ) Γέμιζε έναν ντενεκέ, τον πήγαινε στο σπίτι, ερχόταν έπαιρνε άλλο...

(ΝΣ) Γινότανε και φασαρίες γιατί...

(ΜΚ) Ε, κάτι θα γινότανε...! [Γελάει]

(ΝΣ) Τι θυμάστε; Καμιά, έτσι, ιστορία...

(ΜΚ) Ε, όχι, δεν είχε...

(ΝΣ) Δεν είχε πολλά...

00:14:27 - Η παρέα με τους γείτονες. Η συνάντηση των κοριτσιών, θέματα συζήτησης τ' αγόρια και τα εργόχειρα.

(ΜΚ) Τότε είχε, οι γειτόνοι, μην κοιτάτε τώρα, πήγαινα εγώ στην κυρά Μαρία, ερχόταν η απέναντι, πίναμε τον καφέ, μιλάγαμε, καθόμασταν... Τώρα μουγκαθήκαμε! Δεν έχει κουβέντα τώρα. Περνάνε, δεν ξέρεις ποιος είναι, ούτε σου μιλάει.

(ΝΣ) Τα κορίτσια που συναντιότανε, για τι πράγματα μιλάγανε, τότε;

(ΜΚ) Α! Για τι θα μιλάγανε; [Γελάει]

(ΝΣ) Μιλάγανε και για τ' αγόρια!

(ΜΚ) Ε, δεν θα μιλάγανε και για τ' αγόρια;

(ΝΣ) Μιλάγανε. Γι' αυτό λέω, να μας πείτε. Γιατί, εντάξει...

(ΜΚ) Εγώ δεν πρόλαβα, γιατί παντρεύτηκα!

(ΝΣ) Νωρίς, νωρίς. [Γελάει]

(Κυρία Μαρία) Λοιπόν, να σας πω εγώ...

(ΝΣ) Να μας πει η κυρία Μαρία... Κυρία Μαρία, το επώνυμο; Θέλατε να μας πείτε και σεις μια και μιλάτε;

(Κυρία Μαρία) Πουλή, το επώνυμο.

(ΝΣ) Η κυρία Μαρία Πουλή, που μας φιλοξενεί στο σπίτι της...

(Κυρία Μαρία) Στα σπίτια που βρισκόντουσαν, εκοίταζαν τι εργόχειρο είχε κάνει η κάθε μία. Ναι, να πάρεις το σχέδιο... Να πάρεις το σχέδιο, να κάνεις.

(ΜΚ) Να το κάνει.

(Κυρία Μαρία) Δεν είχε τότε ραντεβού και τέτοια, όπως τώρα.

(ΜΚ) Άκου ραντεβού!

(ΝΣ) Αλλά από μακριά, έτσι...

(ΜΚ) Δεν είχε, δεν προλάβαινες εκεί, σε κουκουλώνανε. [Γελάει]

(ΝΣ) Μάλιστα.

00:15:38 - Το εργαστήριο κατασκευής καπέλων του συζύγου.

(ΝΣ) Ο άντρας σας τι δουλειά έκανε όταν παντρευτήκατε...

(ΜΚ) Ήτανε καπελάς. Έφτιαχνε καπέλα. Ήτανε λεπτο...

(ΝΣ) Μάλιστα, τι καπέλα έφτιαχνε, αντρικά, γυναικεία;

(ΜΚ) Όλα! Όχι γυναικεία, αντρικά καπέλα. Και ύστερα κασκέτα, διάφορα.

(ΝΣ) Είχε εδώ, εργαστήριο στο Χαλάνδρι;

(ΜΚ) Δούλευε σ' εργοστάσιο. Ύστερα κάναμε εδώ ένα...

(ΝΣ) Σε ποιο εργοστάσιο; Θυμάστε;

(ΜΚ) Ε, πού να θυμάμαι! [Γελάει]

(ΝΣ) Σε ποιο μέρος;

(ΜΚ) Ε, στην Αθήνα! Τώρα πού δούλευε...

(ΝΣ) Στην Αθήνα.

(ΜΚ) Δεν τα εξετάζαμε εμείς τότε.

(ΝΣ) Ήταν ένα μεγάλο του «Πουλόπουλου», γι' αυτό λέω μήπως...

(ΜΚ) Όχι στου «Πουλόπουλου»!

(ΝΣ) Όχι.

(ΜΚ) Γιατί ήταν άλλο μικρό.

(ΝΣ) Μικρότερα εργαστήρια.

(ΜΚ) Ο «Πουλόπουλος» ήτανε πριν τον πόλεμο. Δούλευε ο άντρας μου εκεί. [Μικρή διακοπή]

(ΝΣ) Μετά έκανε εδώ κάποιο δικό του εργαστήριο;

(ΜΚ) Ε, κάναμε εδώ ένα, έτσι στο σπίτι, ένα κτηριάκι και κάναμε διάφορα.

(ΝΣ) Σε ποιο μέρος ήταν αυτό;

(ΜΚ) Εδώ.

(ΝΣ) Στο σπίτι;

(ΜΚ) Ναι, στο σπίτι μου.

(Κυρία Μαρία) Πανδώρας

(ΜΚ) Εδώ στο σπίτι μου.

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) Καί...

(ΝΣ) Βοηθούσατε κι εσείς;

(ΜΚ) Ε, και η κόρη μου βοηθούσαν κι όλοι βοηθούσαμε. Ε, τι; Θα 'χαμε εργάτες; [Γελάει] Εφ' όσον ήμασταν εμείς.

(ΝΣ) Μάθατε την τέχνη και σεις.

(ΜΚ) Τώρα..., με παίρνουνε τηλέφωνο πριν κάνα δυο χρόνια... [Γελάει] «Παρακαλώ...» λέει «...τον κύριο Κορασίδη!» «Τώρα...!» λέω «... αμ' τον καιρό που ψάχναμε...» λέω «... δεν μας έβρισκε, κανένας δεν μας έπαιρνε, παίρναμε εμείς, δεν είχε και τις δουλειές.» Το καπέλο ήτανε την άνοιξη τα καλοκαιρινά, τα κασκετάκια εκείνα εκεί τα..., και τώρα λέω «Τώρα...,» λέω «...ταξίδεψε! Δυστυχώς!»

00:17:36 - Τα εμπορικά του Χαλανδρίου.

(ΝΣ) Πουλάγατε στα μαγαζιά εδώ του Χαλανδρίου;

(ΜΚ) Όχι εδώ! Καλέ ποια μαγαζιά είχε το Χαλάντρι...! Τον Καραογλάνη είχε και τον ...

(ΝΣ) Τα πουλάγατε στο σπίτι! Τα φτιάχνατε στο σπίτι.

(ΜΚ) Όχι, τα πήγαινε κάτω.

(ΝΣ) Α, τα πήγαινε στην Αθήνα.

(ΜΚ) Εδώ, ποιο μαγαζί!

(ΝΣ) Στον Καραογλάνη;

(ΜΚ) Ο Καραογλάνης ήτανε, και ο..., πώς τον λέγαν το άλλο; Το μεγάλο το εμπορικό;

(Βάσω) Ο Κουμπουζής...

(ΜΚ) Ο Κουμπουζής...

(Βάσω) Και ο Μπουρτζάλας.

(ΜΚ) Και ο Μπουρτζάλας! Τρία ήτανε! Αυτά ήτανε τα μαγαζιά του Χαλαντρίου. Τα εμπορικά. Και ποιος θα πήγαινε εδώ να πάρει καπέλο; Σιγά! [Γελάει]

00:18:15 - Ο σύζυγος πήγε στον πόλεμο. Η οικογένεια δεν πείνασε στην κατοχή λόγω του επαγγέλματος του πατέρα της. Οι ανταλλαγές τροφίμων.

(ΝΣ) Ο άντρας σας πήγε στον πόλεμο;

(ΜΚ) Ναι, πήγε.

(ΝΣ) Ήτανε στρατιώτης τότε...

(ΜΚ) Βέβαια. Αλλά όχι παντρεμένοι.

(ΝΣ) Όχι! Ναι. Ήτανε πριν...

(ΜΚ) Ναι, πήγε...

(ΝΣ) Τι σας έλεγε, θυμάστε;

(ΜΚ) Ε, ήρθε με τα πόδια από την Αλβανία. Περπάταγε ένα μήνα να 'ρθει.

(ΝΣ) Μάλιστα

(ΜΚ) Πείνα και ψείρα, λέει... Έκανε βόλτες στο σώμα του.

(ΝΣ) Εσείς εδώ πεινάσατε;

(ΜΚ) Όχι, δεν πεινάσαμε. Εγώ ...

(ΝΣ) Ναι, η οικογένειά σας...

(ΜΚ) Η οικογένεια μου δεν πείνασε γιατί, αφού φυτεύανε.

(ΝΣ) Φυτεύατε, είχατε τα...

(ΓΚ) Αλλά δεν τα πήρανε οι Γερμανοί. Είπατε ότι τα πήρανε οι Γερμανοί.

(ΜΚ) Υπήρχαν εδώ. Άνοιξε αλλού!

(ΝΣ) Είχε κι άλλο, ναι.

(ΜΚ) Παρακάτω. Αφού φύγαμε από 'κει... Γιατί αυτή ήταν η δουλειά του πατέρα μου. Πώς θα ζούσε μια στάνη παιδιά;

(ΝΣ) Πόσα παιδιά; Ο πατέρας σας είχε τα πέντε παιδιά. Εσείς μετά, πόσα παιδιά κάνατε;

(ΜΚ) Εγώ δύο κόρες έκανα.

(ΝΣ) Δύο κόρες. Άλλοι Χαλανδραίοι, για να γυρίσω πάλι πίσω, άλλοι Χαλανδραίοι πεινούσανε; Ερχόταν, σας ζητάγανε, πώς ήτανε;

(ΜΚ) Ερχόντουσαν, δεν ζητάγανε, ερχόντουσαν, φέρνανε κάτι, κάναν' ανταλλαγές.

(ΝΣ) Ανταλλαγές.

(ΜΚ) Παίρναν το λάχανο; Σου 'φερνε κάτι άλλο, που είχε αυτός ο άνθρωπος. Άλλος είχε στάρι, άλλος είχε κριθάρι, άλλος είχε ελιές, άλλος είχε λάδι, κάπως έτσι γινόταν. Δεν ήταν κι οι Χαλαντραίοι τόσοι!

00:19:49 - Για τον Συνοικισμό των Προσφύγων.

(ΝΣ) Ήτανε όμως εκεί κοντά στον Άγιο Νικόλαο, ήτανε ο Συνοικισμός τότε, που ήταν οι άνθρωποι που είχαν έρθει απ' τη Μικρασιατική καταστροφή, και δεν είχαν ούτε χωράφια...

(ΜΚ) Ναι, αυτοί ήταν από κάτω. Τους είχανε αυτό... συσσίτια εκεί. Και πηγαίνανε και τρώγανε...

(ΝΣ) Εσείς πηγαίνατε ποτέ από 'κείνη τη γειτονιά;

(ΜΚ) Δεν πηγαίναμε, γιατί, τι να κάναμε; Εμείς ήμασταν εδώ. Εκεί τι να πηγαίναμε;

(ΝΣ) Επειδή ήτανε κοντά στον Άγιο Νικόλαο, πηγαίνατε στην εκκλησία...

(ΜΚ) Ε, στον Άγιο Νικόλαο, είχαμε εδώ εμείς την Μαρμαριώτισσα, την εκκλησία. Και πηγαίναμε εδώ.

(Βάσω) Στο μικρό το εκκλησάκι, έτσι;

(ΜΚ) Ναι, το μικρό, ύστερα χτίστηκε το μεγάλο. Και πηγαίναμε στον Άγιο Νικόλαο όταν ήταν και Άγιος Κωνσταντίνος...

(Βάσω) Όταν ήταν γιορτή.

(ΜΚ)... στο πανηγύρι, στα τέτοια, να πούμε.

(ΝΣ) Οπότε δεν είχατε καμιά επαφή με αυτούς τους ανθρώπους....

(ΜΚ) Όχι, δεν είχαμε γιατί είχαμε εδώ τη Μαρμαριώτισσα. Ύστερα γίνανε οι Ανάργυροι...
Είχαμε μοιραστεί εδώ.

(ΝΣ) Μάλιστα.

00:20:55 - Μετά το '48 τα κτήματα με τις ελιές και τα σπαρτά πουλιόντουσαν σαν οικόπεδα.

(Βάσω) Τι μου έλεγες την άλλη φορά, ότι μπροστά απ' το σπίτι σου ήτανε όλο αμπέλια;

(ΜΚ) Όχι αμπέλια. Ελιές. Ελιές και τα σπέρνανε. Μέχρι της Αντιγόνης, ήταν ελιές, όλα αυτά. Και τα άλλα τα μισά, από 'δω απ' την αδερφή, εκεί που είναι τώρα οι κούνιες, ήτανε της Αντριάνας. Μιας Χαλαντραίας. Κι ύστερα αρχίσανε, μετά το '48 και πουληθήκανε τα οικόπεδα, που ερχόντουσαν από πάνω, απ' την... Γιάννενα, από 'κει, ερχόντουσαν στην Αθήνα, να πούμε. Την Ηπειρο... Κι αρχίσαν και πουλιόντουσαν εδώ τα οικόπεδα. Και άρχισε ο κόσμος.

00:21:44 – Για ΕΑΜ, ΕΛΑΣ και αντάρτες δεν γνωρίζει.

(ΝΣ) Τότε, εκείνη τη δεκαετία του '40 θυμάστε να μιλάνε για το ΕΑΜ, για το ΕΛΑΣ, για τους αντάρτες...

(ΜΚ) Δεν είχαμε τέτοιες επαφές, γιατί οι...

(ΝΣ) Η οικογένειά σας;

(ΜΚ) Δεν μίλαγε. Δεν ήτανε τότε πολιτικά ο άνθρωπος ανακατεμένος. Ε, ο πατέρας

(ΝΣ) Ήταν όμως και πριν και βενιζελικοί και αντιβενιζελικοί..., βασιλικοί...

(ΜΚ) Ε, τότε δεν είχαμε, εμείς ήμασταν τότε όλα μικρά, ο πατέρας μου εδώ δεν είχε επαφές, αδέρφια, ξαδέρφια, τέλος πάντων, να έχουμε ν' ακούσουμε και 'μεις. Κι άλλωστε τότε άμα θέλαν να μιλήσουν οι γονείς σου λέγανε «Εσύ πήγαινε έξω να παίξεις!»

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΜΚ) Δεν άκουγες τι λέγανε! Τώρα κάθονται πρώτα. [Γέλια] Δυο χρονών θέλει την καρέκλα στο τραπέζι. Λέω προχθές στη δισεγγονή μου «Να μου πεις...» λέω «... Ναταλίτσα, τι κάνεις στο σχολείο;» Λέει «Γιατί να σου πω γιαγιά, εσένα γιαγιά ; Είσαι η γιαγιά μου;» [Γέλια] Άκου κουβέντα!

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) «Εσύ είσαι η γιαγιά Μαρία!» γιατί έτσι με λένε. «Η γιαγιά μου είναι η Νανά. Να τα πω στη Νανά τη γιαγιά μου, όχι στη γιαγιά Μαρία!» Δηλαδή σε... Δεν έχεις καμιά θέση να ρωτάς! Ακούς κουβέντα;

(Βάσω) Της Νανάς τώρα εγγονή αυτή;

(MK) Της Νανάς η εγγονή. [Γέλια] Α, α, α...! Ναι! «Δεν είσαι...» λέει «...γιαγιά μου εσύ, είσαι...» λέει «... η γιαγιά Μαρία!» Και τα μικρά έτσι με λένε τα δισέγγονα. «Η γιαγιά Μαρία», με ξεχωρίζουνε.

(ΝΣ) Ε, βέβαια.

(MK) Λοιπόν. Τότε λέγανε «Ά, ήρθε η θεία!» «Έξω εσύ! Πήγαινε να παίξεις!» Ε, και τι ν' ακούσεις τώρα εσύ; Αφού δεν μιλάγανε οι γονείς μπροστά στα παιδιά. Να πούνε κάτι.

(ΝΣ) Ναι, ναι. Αλλά το '48 πια που παντρευτήκατε ήσασταν μεγάλη.

(MK) Ναι. Ήμουνα μεγάλη...

(ΝΣ) Άρχισε ο εμφύλιος. Εδώ στο Χαλάνδρι γινότανε...

(MK) Ε, γινόντουσαν αλλά..., εμένα ο άντρας μου δεν είχε επαφές με τέτοια, κι έτσι δεν...

(ΝΣ) Λέω αν ακούγατε από τη γειτονιά...

(MK) Α, στη γειτονιά... Στη γειτονιά τι ν' ακούσεις; Η κυρά Μαρία ήτανε στη γειτονιά, άλλη μια γειτόνισσα παρακάτω, η απέναντι παραπέρα, τι να...

(κυρία Μαρία) Μαρία δεν ήμουνα, εγώ ήρθα το '52. Τότε πια τα πράγματα είχανε...

(MK) Ε, το '52!

(κυρία Μαρία) είχανε... πιο... καλά...

(MK) Καθησυχάσει! Δεν είχε τότε εκεί να κάνεις επαφές. Τώρα, μην κοιτάς, έρχεται, γράφει και στον τοίχο και φεύγει. Και δεν του... δεν μπορείς να του μιλήσεις.

00:24:30 - Επειδή δεν είχαν ηλεκτρικό ρεύμα, κάθε βράδυ πήγαιναν με το ραδιόφωνό τους στο σπίτι του γείτονα για να ακούσουν μουσική, ομιλίες κ.λ.π.

(ΝΣ) Ραδιόφωνο είχατε;

[Γελάει]

(MK) Α! Θα σου πω για το ραδιόφωνο. Ο άντρας μου είχε, έτσι, αδυναμία στη μουσική. Είχε πάρει ένα Philco, τόσο. Και το πηγαίναμε στο Ρουμπέση κάθε βράδυ... Ο Ρουμπέσης ξέρεις ποιος είναι;

(κυρία Μαρία) Όχι.

(MK) Πού είναι, τώρα που έγινε το σούπερ μάρκετ... Το απέναντι το κτήριο. Εκείνο εκεί το μεγάλο. Ήτανε του Ρουμπέση αυτό.

(κυρία Μαρία) Α, αυτό το σπίτι....

(MK) Το μαύρο.

(κυρία Μαρία)... με το οικόπεδο;

(ΜΚ) Ναι αυτό εκεί ήταν το σπίτι τους. Ήταν παντρεμένος αυτός και δεν είχαν παιδιά με τη γυναίκα του και το κτήμα του έφτανε μέχρι πέρα, εδώ κοντά στην....

(κυρία Μαρία) Μεσογείων.

(ΜΚ) Πανδώρας έφτανε. Όλο αυτό ήταν ένα κτήμα. Και το παίρνει ο άντρας μου κάθε βράδυ, το βάζαμε στη τσάντα και πηγαίναμε που είχε ηλεκτρικό και το βάζαμε κι ακούγαμε και το ξαναβάζαμε στη τσάντα και.... Γιατί αυτός δεν είχε ράδιο και το φέρναμε στο σπίτι. Το άλλο βράδυ πάλι... Ε, λοιπόν, τι ν' ακούσεις.

(ΝΣ) Ακούγατε μουσική;

(ΜΚ) Ναι, ακούγαμε τη μουσική, το παίρναμε κι ερχόμαστε. Και την άλλη μέρα ερχότανε πάλι από τη δουλειά εφτά η ώρα το βράδυ, το παίρναμε στη τσάντα και ξαναπηγαίναμε.

(ΓΚ) Τι θυμάστε από το ραδιόφωνο; Τι σταθμό ακούγατε;

(ΜΚ) Ε! Τι σταθμό ν' ακούγαμε! Θυμάμαι; Ακούγανε οι μεγάλοι ομιλίες, εμείς μιλάγαμε εκεί με τις γυναίκες, να πούμε, δεν μας ενδιέφεραν αυτά τα πράγματα.

(ΓΚ) Θέατρο απ' το ραδιόφωνο, τέτοια, ακούγατε;

(ΜΚ) Ε! Το ραδιόφωνο ήταν και το θέατρο... το... αλλά αφού δεν είχαμε ηλεκτρικό, τι ν' ακούγαμε, σταθμό θα ακούγαμε; Το παίρναμε και πηγαίναμε στο γείτονα.

(ΝΣ) Και μετά στο γείτονα γινότανε και γλεντάκι;

(ΜΚ) Όχι.

(ΝΣ) Έτσι εννοώ..., λίγο κρασάκι, λίγο...

(ΜΚ) Δεν ήτανε ούτε ο κυρ Γιάννης, θεός σωτήριος, αλλά ούτε κι ο άντρας μου να πάει να πιάνει, έτσι, μεζεδάκια που κάνουν τώρα.

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) Δεν τα κάναμε. Ερχότανε σπίτι, τρώγαμε, ύπνο και το πρωί δρόμο. Η στάση να πάει ήτανε κάτω στα «Σίδερα» που λέγανε.

00:26:44 - Το τρένο δεν το χρησιμοποίησε. Με τα λεωφορεία πηγαίνανε στην Αθήνα όταν παντρεύτηκαν.

(ΝΣ) Το θυμάστε το τρένο;

(ΜΚ) Όχι, δεν το 'φτασα το τρένο. Είχε χαλάσει. Είχε τελειώσει.

(ΝΣ) Όχι! Ήτανε τότε, εκείνη την εποχή, ακόμα!

(ΜΚ) Μπορεί να 'τανε αλλά τώρα...

(ΝΣ) Εσείς πώς πηγαίνατε στην Αθήνα; Θυμάστε;

(ΜΚ) Καλέ, ποια Αθήνα;

(ΝΣ) Δεν πηγαίνατε...

(ΜΚ) Τι να κάνουμε στην Αθήνα;

(ΝΣ) Δεν πηγαίνατε ποτέ... Αυτά τα λεωφορεία της «Πάουερ», τέτοια...

(ΜΚ) Ε, τα βλέπαμε από μακριά!

(ΝΣ) Τα βλέπατε από μακριά

(ΜΚ) Τώρα, πού να πάμε στην Αθήνα, τι να κάνω εγώ στην Αθήνα;

(ΝΣ) Τίποτα, ε;

[Γελάει]

(Βάσω) Η στάση του λεωφορείου που λες ότι ήτανε στη στροφή, στην Ακροπόλεως είπες ότι ήταν η στάση;

(ΜΚ) Ναι.

(Βάσω) Ωραία! Αυτό το λεωφορείο που πέρναγε απ' την Ακροπόλεως, από πού μέχρι πού πήγαινε;

(ΜΚ) Στην Πλατεία ερχότανε.

(Βάσω) Κι από πού ξεκίναγε;

(ΜΚ) Ε, απ' την Πλατεία πάλι, απ' την Κάνιγγος ήτανε.

(Βάσω) Α! μπράβο!

(ΜΚ) Ε, άμα πηγαίναμε στην Αθήνα, ύστερα που είχα παντρευτεί, πηγαίναμε στην κουνιάδα μου, με τον άντρα μαζί και... Μόνη να πάει; Πού να πας!

(ΝΣ) Μ' αυτά τα λεωφορεία.

(ΜΚ) Ναι με την «Πάουερ». Ε, ύστερα καταργηθήκανε, μπήκαν άλλα λεωφορεία.

00:27:48 - Οι κινηματογράφοι του Χαλανδρίου.

(ΝΣ) Εδώ στο Χαλάνδρι έτσι με τον άντρα σας, τα παιδιά σας, διασκέδαση, πηγαίνατε ... στη δεκαετία του '50, ας πούμε.

(ΜΚ) Α, το «Αμίρ» το σινεμά.

(ΝΣ) Το «Αμίρ» το σινεμά.

(ΜΚ) Μια φορά πήραμε τα παιδιά και πήγαμε καλοκαίρι, και πώς έκανε η κόρη μου μια τα πόδια της εκεί στις καρέκλες, και ακούμπησε στ' αλλουνού το κοστούμι και γίνηκε ένας καυγάς και σηκωθήκαμε και φύγαμε!

[Γελάει]

(ΜΚ) Και πια δεν ξαναπήγαμε.

[Γελάει]

(ΝΣ) Θυμάστε κανένα έργο που είδατε τότε;

(ΜΚ) Ε, τότε ήτανε τα... όχι, δεν ήτανε η Βουγιουκλάκη... Δεν τα θυμάμαι τώρα. Παλιά, πολύ παλιά. Ε, και πότε πηγαίναμε στο σινεμά; Μια φορά το μήνα..., και..., και... Το καλοκαίρι, για χειμώνα, αποκλείεται! Δεν είχε σινεμά, έκλινε η κατάσταση. Που θα πήγαινες με δυο μικρά παιδιά να πας στο...

00:28:50 - Οι κόρες της πήγαιναν στο σχολείο και στη δουλειά με το ποδήλατο.

(ΝΣ) Πότε γεννηθήκανε τα παιδιά σας; Οι κόρες σας;

(ΜΚ) Οι κόρες μου γεννήθηκε η μια το '50 η άλλη το '51.

(ΝΣ) Και πήγανε σχολείο εδώ στο Χαλάνδρι.

(ΜΚ) Ναι, εδώ.

(Βάσω) Με τα ποδήλατα. Και οι δύο.

(ΜΚ) Ε;

(ΝΣ) Ναι, αυτό πήγα να πω. Περιμένω να ρωτήσω. Πώς πηγαίνανε, με τα ποδήλατα λέει η Βάσω.

(ΜΚ) Όχι..., ε, με τα πόδια πηγαίνανε!

(ΝΣ) Στο 1^ο Δημοτικό, ε;

(ΜΚ) Όχι, οι κόρες μου πήγαν εδώ. Στη γειτονιά μας.

(Βάσω) Για δημοτικό λες;

(ΝΣ) Δημοτικό.

(Βάσω) Στο 1^ο Δημοτικό σχολείο.

(ΜΚ) Ε, αυτό είναι το 1^ο;

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) Ε, εκεί!

(Βάσω) Δεν πήγανε εδώ.

(ΝΣ) Είχε εδώ σχολείο το ...

(ΜΚ) Εδώ παιδί μου πήγανε οι κόρες μου!

(ΝΣ) Το '50 είχε εδώ σχολείο;

(Βάσω) Δεν είχε, δεν είχε, δεν θυμάσαι καλά. Γιατί εδώ είχε...

(ΜΚ) Α! Οι εγγόνες μου πήγανε!

(ΝΣ) Οι εγγόνες πήγανε! Ναι, ναι.

[Γελάει]

(ΝΣ) Γιατί το '50 ...

(ΜΚ) Α! Οι κόρες μου πήγανε στο ... εκεί!

(Βάσω) Στο 1^ο!

(ΜΚ) Ναι, εκεί πηγαίνουν οι κόρες μου.

(ΝΣ) Στην Καραολή, εκεί.

(ΜΚ) Ε, ναι.

(Βάσω) Δεν πηγαίνανε με ποδήλατα; Εγώ τη Νανά, τη θυμάμαι πάντα σε ένα ποδήλατο και μάλιστα γυναικείο, που ήτανε το μόνο γυναικείο ποδήλατο που κυκλοφορούσε!

(ΜΚ) Της το πήρε ο πατέρας της γιατί είχε μανία αυτή με το ποδήλατο, της άρεσε και της το είχε πάρει... Και γύριζε όλο με το ποδήλατο αυτή!

(ΝΣ) Και στο Δημοτικό;

(Βάσω) Και θυμάμαι και τη μεγάλη σου κόρη τη Βαγγελιώ, η οποία καθηγήτρια, μέχρι που πήρε σύνταξη, πήγαινε με το ποδήλατο!

(ΜΚ) Α! Πήγαινε με το ποδήλατο! Καλά η Βαγγελιώ...

(ΝΣ) Γυμνάσιο πού πήγανε; Στο 1^ο εδώ στο Χαλάνδρι, οι κόρες;

(ΜΚ) Εδώ, κάπου. Πού πήγανε;

(Βάσω) Στο Χαλάνδρι!

(ΜΚ) Α! Εδώ, εδώ, εδώ! Ναι, καλά. Εδώ έβγαλε το δημοτικό, το γυμνάσιο, πού ήτανε; Ξέρω 'γω. Που θυμάμαι τώρα πού ήτανε.

(ΝΣ) Ένα γυμνάσιο είχε το Χαλάνδρι.

(ΜΚ) Ε, εκεί θα πήγε.

(ΝΣ) Στην Καλησπέρη, εκεί.

(ΜΚ) Εκεί θα πήγανε.

[Γελάει]

(ΝΣ) Μετά, σπουδάσανε οι κόρες;

(ΜΚ) Η μία σπούδασε, η άλλη δεν της άρεσε. Δεν ήθελε.

(ΝΣ) Τι σπούδασε;

(ΜΚ) Καθηγήτρια.

(Βάσω) Τι μάθημα;

(ΜΚ) Φυσικός ήτανε. Της άρεσε αυτή να διαβάζει. Ενώ η Νανά δεν... Η Νανά καθότανε εδώ και τι αυτοκίνητο πέρναγε στη Μεσογείων, ήξερε τι μάρκα ήτανε.

[Γέλια]

00:31:29 – Το εργαστήριο καπέλων και η μόδα της εποχής, οι κόρες παντρεύτηκαν, ο σύζυγος πήρε σύνταξη, το κλείσιμο του εργαστηρίου γύρω στο '70.

(ΝΣ) Κι ασχολήθηκε με τα καπέλα; Με τη δουλειά του μπαμπά;

(ΜΚ) Ε, ε, ε, λίγο διάστημα, ύστερα τα κλείσαμε, παντρεύτηκανε και οι δύο τ' αδέρφια κι η Νανά, και τελείωσε... Δεν ήθελε ο άντρας, το κλείσαμε. Πήρε κι ο άντρας μου τη σύνταξη και ...

(ΝΣ) Πότε το κλείσατε, ποια χρονιά έκλεισε;

(ΜΚ) Τώρα, που να θυμάμαι τη χρονιά!

(ΝΣ) Περίπου.

(ΜΚ) Όταν παντρεύτηκαν τα παιδιά, τότε παντρεύτηκανε; Τώρα πότε γεννηθήκαν οι εγγόνες μου ...

(Βάσω) Τη δεκαετία του '70 περίπου.

(ΜΚ) Κάπου εκεί! Κάπου εκεί!

(ΝΣ) Ακόμα, φτιάχνατε μέχρι το '70 φτιάχνατε καπέλα.

(ΜΚ) Ναι φτιάχναμε εκεί. Ύστερα, όταν πήρε ο άντρας μου τη σύνταξη τα σταμάτησε.

(ΝΣ) Αγόραζε ο κόσμος ακόμα καπέλα, εκείνη την εποχή...

(ΜΚ) Αγόραζε καλοκαιρινά, τα τζοκάκια... Αυτά τα παίρνανε για τον ήλιο..

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) Αγόραζε. Ε, όταν ήταν στο εργοστάσιο φτιάχνανε τσόχινα αυτά... ρεμπούμπλικες, τραγιάσκες... Τώρα έχουν περάσει και τόσα χρόνια, ξέχασα και 'γω. Και λόγω και της ηλικίας...

[Γέλια] ... δεν πολύ θυμάμαι.

00:32:39 - Η εργασία του πατέρα στο Ναύπλιο, ο λόγος που το εγκατέλειψε και ήρθε στην Αθήνα. Στα κτήματα που είχε αγοράσει στο Χαλάνδρι έχτισαν σπίτια οι κόρες του. Το '70 η αντιπαροχή. Η οικογενειακή και επαγγελματική κατάσταση των εγγονών της. Τα δισέγγονά της.

(ΝΣ) Θέλετε να μας πείτε κάτι, έτσι, που θυμάστε απ' την παιδική ηλικία, τη δική σας ή των παιδιών...

(ΜΚ) Η παιδική ηλικία η δικιά μας ήτανε φτωχιά.

(ΝΣ) Στο Ναύπλιο. Και 'δω.

(ΜΚ) Εκεί στο Ναύπλιο ο πατέρας μου έκανε αυτή τη δουλειά. Την...

(ΝΣ) Αγρότης.

(ΜΚ) Αγρότης. Εκεί, το Ναύπλιο, η περιοχή του Ναυπλίου ήτανε..., βάζαν όλο ντομάτα.

(ΓΚ) «ΚΥΚΝΟΣ»!

(ΜΚ) Κι ήταν ο «ΚΥΚΝΟΣ». Και τους την έφερνε και δεν πλήρωνε. Σιγά που θα πλήρωνε... Κι έτσι αναγκάστηκε ο πατέρας μου κι ήρθε εδώ, κάποιος το σύστησε που να 'ναι κοντά στην Αθήνα, να πηγαίνουνε τα προϊόντα. Κι έτσι ήρθανε εδώ, εμείς.

(ΝΣ) Για οικονομικούς λόγους.

(ΜΚ) Ε, βέβαια, για οικονομικούς! Αφού μαζεύαν την ντομάτα και την πηγαίναν κάτι κοφίνια τόσα, και δεν τα πλήρωνε. Σιγά που θα τα πλήρωνε. Τα πηγαίναν εκεί και περίμενε. Ε, από το Ναύπλιο να φέρεις εδώ τη ντομάτα γινότανε; Πώς θα την έφερνες; Ένα τρένο είχε το Ναύπλιο κάθε Χριστού, Λαμπρή.

(Κυρία Μαρία) Και με τι μέσο τα 'φερνε;

(ΜΚ) Ε;

(Κυρία Μαρία) Τι μέσο υπήρχε;

(ΜΚ) Ε, το τρένο ήτανε και φορτηγά. Ου...! Σιγά τώρα...! Γινότανε μπελτές η ντομάτα όσο να 'ρθουνε εδώ...! [Γελάει] Και κάποιος του 'πε, γνωστός του τώρα, φυσικά εγώ δεν θυμάμαι, του 'πε «Έλα στην Αθήνα, που είναι κοντά η αγορά και μπορείς να τα πηγαίνεις αφού...» Κι έτσι ήρθαμε εδώ!

(ΝΣ) Ξέρατε κάποιον στο Χαλάνδρι, γνωρίζατε κάποιον εδώ...; Ποιος σας είπε για το Χαλάνδρι

...

(ΜΚ) Ε, κάποιος θα του είχε του πατέρα μου...

(ΝΣ) Δεν θυμάστε.

(ΜΚ)...τώρα ποιος του είχε... πού να 'ξερα εγώ; Τότες σου λέγανε «'Αντε όξω να παίξεις, γιατί μιλάμε τώρα.»

(ΝΣ) Μετά πήγε καλά, οικονομικά.

(ΜΚ) Ε, καλά πήγε, βέβαια.

(ΝΣ) Και τα πούλησε οικόπεδα μετά, για οικόπεδα;

(ΜΚ) Βγήκε, βγήκε... τα πούλησε στο Ναύπλιο, πήρε στο Μπογιάτι. Κι έχτισε και σπίτι. Και τα πούλησε εκείνα στο Μπογιάτι και αγόρασε εδώ. Έτσι έγινε.

(ΝΣ) Μετά, τα πούλησε τα χωράφια. Και γίνανε οικόπεδα εδώ, ε;

(ΜΚ) Ε, γίνανε... πήραμε εμείς, είδες, όλη αυτή, απ' τις κούνιες και κάτω τα 'χουμε εμείς οι αδερφές. Τα χώρισε εκεί. Ε, έμεινε αυτό που είναι η πολυκατοικία, το περιβόλι το 'δωσε για πολυκατοικία και τελείωσε η υπόθεση.

(Βάσω) *Τα μοίρασε στις κόρες του, λοιπόν.*

(ΜΚ) Ε;

(ΝΣ) Και μετά;

(Βάσω) *Τα μοίρασε στις κόρες του κι αυτό που φύτευε έγινε πολυκατοικία, που πήρε κάποια διαμερίσματα και τα πούλησε προφανώς, ε;*

(ΜΚ) Δεν τα πούλησε. Μας τα μοίρασε πάλι.

(Βάσω) *Α! Εντάξει.*

(ΜΚ) Τα ξαναπήρε, τα πήραμε εμείς που είχαμε προικιστεί, ξανά... Αυτό που έμεινε, η πολυκατοικία που...

(ΝΣ) Έγινε αντιπαροχή τότε. Θα 'ταν τη δεκαετία του '70;

(ΜΚ) Ναι καλά, ήταν τελευταία. Ίσως και πιο μπροστά να ήτανε... Τότε που άρχισε η αντιπαροχή.

(ΝΣ) Η αντιπαροχή.

(ΜΚ) Και έγινε.

(ΝΣ) Τώρα έχουν απ' τον πατέρα σας, έχουνε και τα εγγόνια σπίτι, ε;

(ΜΚ) [Γελάει] Τώρα κάνανε και οι γονείς, εμείς κάναμε για τις κόρες ε, οι κόρες τα κάνανε ύστερα πιο μεγάλο, κι έτσι τα βρήκανε και τα εγγόνια, δόξα σοι ο θεός, και οι δισέγγονες, όλα.

(ΝΣ) Πόσα δισέγγονα έχετε;

(ΜΚ) Πέντε κι ένα στο δρόμο, έξι.

(Βάσω) *Δισέγγονα; 'Η εγγόνια;*

(ΝΣ) Εγγόνια.

(ΜΚ) Α, δισέγγονα καλέ! Εγγόνες τέσσερις έχω.

(ΝΣ) Εγγονές τέσσερις, πέντε δισέγγονα κι ένα στο δρόμο.

Μάλιστα. Μπράβο, μπράβο!

(Κυρία Μαρία) *Μπράβο κυρία Μαρία!*

(ΜΚ) Εγώ...

(ΝΣ) Να τα χαίρεστε!

(Κυρία Μαρία) Πόσα να πω να γίνουνε; Να τα κατοστίσεις; Όχι.

(ΝΣ) Να χαίρονται και τρισέγγονα!

(ΜΚ) Εγώ έκανα δυο κόρες. Οι κόρες μου κάνανε από δυο κόρες.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΜΚ) Και παντρευτήκανε και οι εγγόνες μου οι τέσσερις, και κάνανε, η Μαρία, η μεγάλη η εγγονή μου, έχει δυο κοπελίτσες. Η άλλη της Βαγγελιώς έχει το αγοράκι, το Γιωργάκη. Που μένει εδώ αυτή. Της Νανάς έχουνε, η μια έχει ένα κοριτσάκι κι άλλη έχει ένα αγοράκι και τώρα θα γεννήσει το δεύτερο.

(ΝΣ) Πολύ ωραία. Μένουνε όλοι στο Χαλάνδρι;

(ΜΚ) Ε;

(ΝΣ) Όλοι στο Χαλάνδρι;

(ΜΚ) Όχι, δεν μένουνε.

(ΝΣ) Όχι, ε;

(ΜΚ) Οι δυο της Νανάς μένουνε στα Σπάτα, τους έχει φτιάξει. Η... της Βαγγελιώς η μία μένει στο Πανόραμα, η άλλη μένει εδώ.

(ΝΣ) Δουλεύουνε τα εγγόνια σας;

(ΜΚ) Δουλεύουν. Όχι, οι δυο, οι τρεις μου οι εγγόνες δεν δουλεύουν, μόνο η μία δουλεύει. Της Βαγγελιώς που είναι εδώ.

(ΝΣ) Γιατί δεν δουλεύουνε; Είναι η κρίση ή δεν θέλουνε να δουλέψουνε; Είναι που δεν βρίσκουνε δουλειά τώρα;

(ΜΚ) Όχι, δεν... , τα χουνε καταφέρει έτσι που, ξερω 'γω, που οι άντρες τους τα βγάζουνε, δεν τις αφήνουν να δουλέψουν.

(ΝΣ) Α! Δεν χρειάστηκε να δουλέψουν.

(ΜΚ) Να δουλέψουν, περνάνε μ' αυτά που έχουν.

(ΝΣ) Δουλεύουνε οι γαμπροί.

(ΜΚ) Ναι, δουλεύουν. Δόξα σοι ο θεός! Για την ώρα, όλοι δουλεύουν...

(ΝΣ) Αυτό είναι. Τι δουλειές κάνουνε;

(ΜΚ) Α! Πολλά με ρωτάτε...

(ΝΣ) Έτσι για να δούμε πώς, μ' αυτή την οικονομική κατάσταση, πώς είναι τα πράγματα. Με τους νεώτερους.

(ΜΚ) Είναι υπάλληλοι σε...

(Βάσω) Σε ιδιωτικές εταιρίες;

(ΜΚ) Ναι, ναι, σε μαγαζιά, πώς να το πω.

(ΝΣ) Εντάξει. Γιώργο, θες να ρωτήσεις κάτι;

00:38:43 - Τα παιχνίδια που έπαιζαν όταν ήταν μικρή. Μετά που παντρεύτηκε αν και δεν είχαν αυτοκίνητο, πήγαιναν στη θάλασσα, στη Λούτσα.

(ΓΚ) Συγκεκριμένο όχι... Εντάξει, πιο παλιά, βρε παιδάκι μου... Πώς ήταν όταν ήσασταν μικρές. Παίζατε; Τα παιχνίδια σας, πότε μάθατε...

(ΜΚ) Α! Τα παιχνίδια εύκολα! Φτιάχναμε από κουρέλια κούκλες και παίζαμε. [Γελάει]

(ΓΚ) Αγόρια, κορίτσια, παίζατε;

(ΜΚ) Ε, «το λουρί της μάνας», το «τσιλίκι», το..., τ' άλλο που το κλωτσάγαμε την πέτρα, πώς τη λέγανε, αυτά... Ναι, τέτοια παιχνίδια. Τι, είχαμε παιχνίδια;

(ΓΚ) Πεντόβολα...

(Κυρία Μαρία) Κουτσό.

(ΜΚ) Το κουτσό, το...

(ΝΣ) Σχοινάκι; Σχοινάκι, τέτοια;

(ΜΚ) Ε, σχοινάκια...

(Κυρία Μαρία) Με τα χαλίκια; Με τα χαλίκια; Παίζατε;

(ΜΚ) Ποιά;

(Κυρία Μαρία) Πεντοχάλικο παίζατε;

(ΜΚ) Όλα τα παίζαμε.

(Βάσω) Σε ρώτησε ο κύριος Γιώργος, τα κορίτσια και τ' αγόρια παίζατε μαζί;

(ΜΚ) Ναι! Μαζί παίζαμε, πηγαίναμε σχολείο! Μαζί παίζαμε! Όλα της γειτονιάς, ύστερα μαζευόμασταν το βράδυ και... παίζαμε.

(ΓΚ) Καλοκαίρι, πηγαίνατε καθόλου θάλασσα;

(ΜΚ) Θάλασσα στο Ναύπλιο είχαμε.

(ΓΚ) Ε,στο Ναύπλιο, εντάξει!

(ΜΚ) Όταν ήρθαμε εδώ δεν πηγαίναμε. Πού να πηγαίναμε; Μετά που παντρεύτηκα και μετά, πηγαίναμε στη Λούτσα. Που άρχισε η Λούτσα να... η κίνηση.

(ΝΣ) Είχατε αυτοκίνητο, μετά; Ή πηγαίνατε...

(ΜΚ) Α, α, α! Άκου αυτοκίνητο...! Αυτοκίνητο τώρα πήρανε, οι γαμπροί μου, δηλαδή.

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) Ο άντρας μου, δεν είχαμε εμείς αυτοκίνητο.

(Βάσω) Ούτε ο πατέρας σου είχε κανένα φορτηγό...

(ΜΚ) Όχι, όχι όχι.

00:40:19 - Τα κτήματα τα έσκαβαν με την τσάπα, το λάδι το έπαιρναν από το ελαιοτριβείο που ήταν στη θέση του φουγάρου (ΚΕΡΑΜΕΙΟΣ) Δεν έχει ακούσει για ύπαρξη σφαγείου στο Χαλάνδρι.

(ΓΚ) Ούτε σούστα με άλογα, ούτε...

(ΜΚ) Όχι, τέτοια δεν είχαμε....

(ΓΚ) Πώς οργώνανε τα χωράφια; Ερχόταν άλλος;

(ΜΚ) Όχι, εδώ δεν είχαμε... Τα οργώνανε με το σκάψιμο.

(ΓΚ) Α! Με την τσάπα δηλαδή.

(ΜΚ) Ναι, κάνανε ένα τόσο....

(ΝΣ) Με την τσάπα, δεν έμπαινε δηλαδή δηλαδή τρακτέρ δεν έμπαινε με άλλο τρόπο.]

(ΜΚ) Δεν είχε πολύ έκταση για να θέλει εργάτες.

(ΝΣ) Θυμάστε, τώρα που μου είπατε ότι είχε ελιές, θυμάστε κανείς αν είχε ελαιοτριβείο εδώ; Πού τα πηγαίνανε τα...

(ΜΚ) Ε, κάτω, που είναι το φουγάρο.

(Βάσω) Εκεί, στον «ΚΕΡΑΜΕΙΟ», που λέγαμε.

(ΝΣ) Εκεί ήτανε ελαιοτριβείο, ε;

(ΜΚ) Ναι, εκεί πηγαίνανε και... παίρναμε λάδι. Εμείς δεν είχαμε ελιές, ο πατέρας μου, γιατί ήταν το κτήμα. Και αγόραζε από 'κει. Το λιοτριβί. Εκεί που είναι το φουγάρο, αυτό ήτανε λιοτριβί.

(Βάσω) Κοπάδια είχε εδώ μέσα;

(ΜΚ) Δεν είχε.

(Βάσω) Όχι;

(ΜΚ) Δεν είχε το Χαλάνδρι κοπάδια. Δεν ξέρω.

(Βάσω) Δεν είχε; Είστε σίγουρη;

(ΝΣ) Είχε λίγα; Σε κάθε ένας...

(ΜΚ) Απάνω μπορεί να είχε στη Μεταμόρφωση, απάνω, ξέρεις πού είναι η Μεταμόρφωση.

(Βάσω) Είχες ακούσει ποτέ, ότι υπήρχε στο Χαλάνδρι σφαγείο;

(ΜΚ) Όχι. Δεν είχα ακούσει.

(Βάσω) Όχι;

(ΜΚ) Το σφαγείο πρέπει να ήτανε πάνω από 'κει, μακριά, όχι από 'δω. Στα..., πώς το λέει, στο Γέρακα. Από 'κείνες τις πλευρές που ήτανε...

(Βάσω) Είχε δύο σφαγεία κοντά.

(ΓΚ) Εσείς είχατε ...

(Κυρία Μαρία) Αγία Παρασκευή.

00:42:06 - Οι αργίες, τα πανηγύρια. Το πρώτο μπάνιο του καλοκαιριού για να πιάσουν τη «μαλλιαρή».

(ΓΚ) Είχατε καμιά μέρα αργία, καμιά μέρα γιορτή; Η ο πατέρας σας κάθε μέρα στο χωράφι;

(ΜΚ) Όχι, ήτανε, η μεγάλη γιορτή εδώ του Χαλαντρίου γινότανε της Αγίας Τριάδος. Στην Πεντέλη. Πήγαινε όλο το Χαλάντρι εκεί. Στην Πεντέλη, στην Αγία Τριάδα. Γινότανε ένα..., όλη μέρα καθόμασταν εκεί. Κάτω απ' τα δέντρα, ψήνανε, τρώγαμε...

(ΓΚ) Πώς πηγαίνατε εκεί;

(ΜΚ) Στην Πεντέλης.

(ΓΚ) Πώς, πώς ; Με τι πηγαίνατε; Με τα πόδια;

(ΜΚ) Α,α,α...

(ΓΚ) Ταξί παίρνατε...

(ΜΚ) Πού ταξί! Φορτηγά! [Γελάει]

(ΓΚ) Φορτηγά.

[Γέλια]

(ΜΚ) Ακου ταξί! [Γέλια]

(Κυρία Μαρία) Να σου πω, κυρία Μαρία, της Αναλήψεως τι γινόταν στο Χαλάντρι;

(ΜΚ) Πηγαίναν να πιάσουν την «μαλλιαρή»!

(Κυρία Μαρία) Όχι, ήτανε κλειστά...

(ΜΚ) Α! Τα ... ναι!

(Κυρία Μαρία) Ήτανε αργία.

(ΜΚ) Γιατί πηγαίνανε να πιάσουνε...

(ΝΣ) Τι να πιάσουνε;

[Διακοπή]

(ΜΚ) Για να πιάσουνε τη «μαλλιαρή»!

(ΝΣ) Δηλαδή;

(ΜΚ) Το μπάνιο, στη θάλασσα! Έτσι το λέγανε. Της Αναλήψεως κάμαν τα πρώτα μπάνια.

(ΝΣ) Το πρώτο μπάνιο.

(ΓΚ) Το πρώτο μπάνιο.

(ΜΚ) Ναι, ναι.

(Βάσω) Η «μαλλιαρή» ποια ήτανε;

[Γέλια]

(ΜΚ) Έτσι το λέγαν! Ξέρω 'γω! [Γέλια]

(Βάσω) Από πού βγήκε αυτό; Πιάναν τα μαλλιά τους;

[Γέλια]

(Κυρία Μαρία) Το θυμάμαι, που το λέγανε, κι εγώ...

(ΜΚ) Έτσι δεν λέγανε κυρά Μαρία;

(Κυρία Μαρία) Ναι, ναι.

(ΜΚ) Έτσι τ' άκουγα και 'γω.

(ΝΣ) Και μετά ήτανε και το πανηγύρι του....

(ΜΚ) Ναι, Αγία Τριάδα, εδώ.

(ΝΣ)... του Αγίου Κωνσταντίνου.

(ΜΚ) Α! Ναι, εδώ ήταν του Αγίου Κωνσταντίνου. Και η Μαρμαριώτισσα της Παναγίας...

00:43:48 - Βόλτα στη ρεματιά. Κινηματογράφοι (συνέχεια).

(ΝΣ) Στη ρεματιά, πηγαίνατε καθόλου βόλτα;

(ΜΚ) Πού να πάμε;

(ΝΣ) Στη ρεματιά! Επάνω!

(ΜΚ) Α! Πηγαίναμε! Πολλές φορές. Επάνω, ήτανε και το σινεμά στην...

(Βάσω) Στην Πεντέλη;

(ΜΚ) Όχι στην Πεντέλη. Επάνω... αυτός είναι ...

(ΝΣ) Τ' «Αστέρια», ποιο το «Αμίρ», που είπατε; «Αρμονία»;

(ΜΚ) Η «Αρμονία» ήταν στην Πλατεία.

(ΝΣ) Ναι.

(Βάσω) Η «Αρμονία» κι «Ελευθερία»

(ΝΣ) Το «Αμικό»;

(ΜΚ) Ακόμα, εδώ...

(Βάσω) Α, στη «Μαργαρίτα»;

(ΜΚ) Ναι! Εκεί ήτανε! Εκεί η «Μαργαρίτα». Πώς το λένε. Εκεί στην Αγία Παρασκευή, πώς το λένε;

(ΓΚ) Δουκίσσης Πλακεντίας είναι η «Μαργαρίτα».

(ΝΣ) Δουκίσσης Πλακεντίας προς τα εκεί.

(ΓΚ) Η «Μαργαρίτα είναι ακόμα Δουκίσσης Πλακεντίας. Είναι ακόμα εκεί.

(ΜΚ) Έχει ακόμα, υπάρχει;

(ΓΚ) Υπάρχει. Η «Μαργαρίτα» υπάρχει, ναι.

(ΝΣ) Υπάρχει, υπάρχει.

(ΜΚ) Μπράβο... [Γελάει] ... που υπάρχει. Ε, αυτή ήταν καλοκαιρινή. Η «Αρμονία» ήτανε η χειμερινή.

(ΓΚ) Ακόμα καλοκαιρινή είναι.

00:44:43 - Κέντρα διασκέδασης, ταβέρνες. Δεν περνάγανε ούτε απ' έξω.

(ΝΣ) Εδώ στην Πλατεία είχε κάποια κέντρα διασκέδασης. Για μουσικές, ταβέρνες...

(ΜΚ) Α! Από τέτοια μη ρωτάς, γιατί ούτε απ' έξω δεν περνάγαμε. [Γελάει] Όχι μέσα, αλλά ούτε απ' έξω! [Γελάει]

00:44:56 - Αγόραζαν βαφές για βάψιμο υφασμάτων.

(ΝΣ) Στα εμπορικά πηγαίνατε, ψωνίζατε;

(ΜΚ) Ε, στα εμπορικά πηγαίναμε! Τρία ήταν τα εμπορικά, εδώ πηγαίναμε. Παίρναμε βαφές απ' του Καραογλάνη να βάψουμε, να ξεβάψουμε...

(ΝΣ) Τι βάφατε; Υφάσματα;

(ΜΚ) Ε, άμα ήτανε άσπρο να το κάνεις κόκκινο... πήγαίνες κι έπαιρνες.

00:45:17 - Πήγαιναν στην εκκλησία κάθε Κυριακή. Δεν πήγαιναν κατηχητικό. Τα παιδιά της πήγαιναν στην εκκλησία όσο ήταν μικρά. Μεγάλη Παρασκευή, βόλτα στους επιταφίους.

(ΓΚ) Όταν ήταν οι γιορτές, στην εκκλησία, στα πανηγύρια, πηγαίνατε;

(ΜΚ) Ε, πηγαίναμε! Α! Όλα κι όλα!

(ΓΚ) Τι.., είχε παιχνίδια, κούνιες...

(ΜΚ) Είχε παιχνίδια, αναλόγως. Παιχνίδια αλλά της εποχής, να πούμε. Ε! Πηγαίναμε, πάντα.
[Ακατάληπτα]

(ΝΣ) Στην εκκλησία πηγαίνατε ως παιδιά...

(ΜΚ) Α! Όλα κι όλα. Η εκκλησία ήταν εκκλησία.

(ΝΣ) Εδώ στην Μαρμαριώτισσα; Λειτουργούσε κάθε Κυριακή εδώ;

(ΜΚ) Ναι, βέβαια!

(Κυρία Μαρία) Το υπόγειο. Όχι η εκκλησία, το επάνω δεν υπήρχε.

(ΜΚ) Ε, πώς δεν λειτουργούσε!

(ΝΣ) Και πηγαίνατε με την οικογένεια...

(ΜΚ) Οικογενειακώς, σε βάζαν πρώτα μπροστά και πήγαινες.

(ΝΣ) Και έσεις το ίδιο κάνατε με τα παιδιά σας μετά;

(ΜΚ) Ε, όσο ήτανε μικρά τα [Ακατάληπτα] όταν μεγαλώσανε κόπηκε! [Γέλια] Τι να λέμε τώρα.

(Κυρία Μαρία) Σιγά, σιγά....]

(ΜΚ) Τα σωστά!

(Κυρία Μαρία) Αφού και 'μας που τα πηγαίναμε, περιμέναν τ' άλλα εδώ και λέγανε «Βρε παπάδες θα σας κάνει ο πατέρας σας και σας πάει κάθε Κυριακή στην εκκλησία;» Κι εκείνος τα πήγαινε και στην Αγία Παρασκευή γιατί ήτανε ένας ψάλτης και ήθελε να..., ήτανε δάσκαλος μουσικός και μαθαίναν και μουσική. Ύστερα δεν θέλαν να πάνε. Καθόνταν τα άλλα απ' έξω...

(ΝΣ) Κατηχητικό πηγαίνατε; Πηγαίνανε τα παιδιά σας μετά...

(ΜΚ) Όχι δεν πηγαίναμε κατηχητικό. Κομμένο. Θυμάμαι την κυρά Μαρία τη Λαδοπούλου, θεός σχωρέστηνε, τις γιορτές τώρα του Πάσχα...

(Βάσω) Μια γειτόνισσα!

(ΜΚ)... ήτανε οι κόρες της μαζί με τις κόρες μου. Παιδιά της και τα παιδιά μου, να πούμε, όλα πέντε, έξι χρονών, εκεί ήταν. Και γυριζαμε όλους τους επιταφίους, Μεγάλη Παρασκευή, και στο τέλος εδώ και στη Μαρμαριώτισσα...

(Κυρία Μαρία) Το είχαν έτσι, σαν έθιμο να πας σε όλους, σε πολλούς επιτάφίους που...

(ΜΚ) Τα γυρίζαμε όλα.

00:47:13 - Δεν είδε δει Γερμανούς ή Αυστριακούς, δεν είχε ακούσει κάτι για το μπλόκο της Πλατείας.

(ΝΣ) Στη διάρκεια της Κατοχής και του Εμφυλίου, οι εκκλησίες λειτουργούσαν κανονικά.

(ΜΚ) Ε! Λειτουργούσαν τις Κυριακές, φυσικά!

(ΝΣ) Δεν είχατε προβλήματα με τους Γερμανούς, με τα...

(ΜΚ) Όχι.

(ΝΣ) Θυμάστε κανένα Γερμανό, Αυστριακό, καθόλου;

(ΜΚ) Όχι δεν είχαμε επαφή. Τι να κάνουν τώρα εδώ! Χωράφια ήτανε. Οι Γερμανοί, οι Γερμανοί ήταν μες την Πλατεία. Κι άμα τους έβλεπες χωνόσουνε. Πού να πας να τον δεις.

(ΝΣ) Εγώ είχα ακούσει, έχω ακούσει ότι έγινε ένα μεγάλο μπλόκο στο Χαλάνδρι. Ούτε γι' αυτό είχατε ακούσει κάτι;

(ΜΚ) Μπλόκο; Πότε έγινε μπλόκο; Εδώ στο Χαλάντρι για μπλόκο, πρώτη φορά το ακούω! Δεν έγινε ποτέ. Τα μπλόκα γίνονταν στην Καισαριανή, δόθε 'κει, εδώ στο Χαλάντρι δεν είχα ακούσει για μπλόκα.

(ΝΣ) Εμείς μάθαμε ότι είχε γίνει ένα μπλόκο στο Χαλάνδρι και πήρανε κι ανθρώπους και τους εκτελέσανε.

(ΜΚ) Αυτό δεν το έχω ακούσει.

(ΝΣ) Δεν ακούσατε τίποτα.

(ΜΚ) Όχι, δεν το έχω ακούσει αυτό. Μπορεί να έγινε αλλά δεν το άκουσα εγώ.

(ΝΣ) Ήτανε λίγο μακριά.

(ΜΚ) Μπορεί αν έμενα προς τα 'κει... τώρα...

(ΝΣ) Στην Πλατεία.

(ΜΚ) Τότε πού θα τ' ακούγαμε; Είχαμε την τηλεόραση ή το ράδιο να τ' ακούσουμε;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΜΚ) Όχι, δεν άκουσα.

00:48:27 - Η μητέρα της και η ίδια γέννησαν τα παιδιά στο «Έλενα».

(ΝΣ) Ε, να σας ρωτήσω κάτι, τα παιδιά σας, η μητέρα σας πρώτα, τα παιδιά της, που γέννησε εδώ στο Χαλάνδρι, κάποιον αδερφό μου είπατε...

(ΜΚ) Αδερφή.

(ΝΣ)...την αδερφή σας, πού τη γέννησε; Εδώ στο Χαλάνδρι, με μαμή, ή σε νοσοκομείο, πού τη γέννησε;

(ΜΚ) Να γεννήσω, μα τι λέτε;

(ΝΣ) Η μητέρα σας εδώ στο Χαλάνδρι γέννησε κάποιο παιδί, πού;

(ΜΚ) Ε,πήγε στης «Ελενας» ήτανε.

(ΝΣ) Στης «Ελενας». Δεν γέννησε με μαμή εδώ στο

(ΜΚ) Α! Όχι! Και 'γω στης «Ελενας» γέννησα τα παιδιά μου.

(ΝΣ) Ναι. Γιατί ακούσαμε ότι γεννούσε κόσμος στο Χαλάνδρι, γυναίκες...

(ΜΚ) Μπορεί πιο παλιά. Μπορεί και να γεννούσανε, ξέρω 'γω; Πάντως εγώ... ήτανε ένα ταξί ήτανε τότε, ο κυρ Κώστας, τον λέγαν. Ένας ψηλός, χοντρός. Είχε ένα ταξί. Αλλά αυτό ήτανε το '52 που... Κι αυτό το ταξί με πήγε στης «Ελενας». Το θυμάμαι αυτό.

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) Ένα ταξί είχε τότε το Χαλάντρι, το '50.

00:49:31 - Δεν είχαν χρήματα για ταξί και ο πατέρας την μετέφερε από το νοσοκομείο στη στάση του λεωφορείου, αγκαλιά.

(Βάσω) Να σου πω κυρία Μαρία, μου είχες πει ότι κάποια φορά είχες αρρωστήσει και σε είχε πάει ο πατέρας σου στο νοσοκομείο;

(ΜΚ) Α! Ναι.

(Βάσω) Πόσο χρονών ήσουνα περίπου;

(ΜΚ) Έμουνα δέκα εννιά χρονών, εκεί. Ε, είχα πάθει το στομάχι μου.

(Βάσω) Και σε ποιο νοσοκομείο σε πήγε;

(ΜΚ) Στο Λαϊκό.

(Βάσω) Με ποιο τρόπο σε πήγε;

(ΜΚ) Καλά, πώς με πήγε... Τώρα δεν το θυμάμαι πώς πήγα! Με το λεωφορείο!

(Βάσω) Εσύ μου είπες ότι σε είχε αγκαλιά.

(ΜΚ) Α! Όταν μ' έφερνε!

(Βάσω) Ναι, σ' έφερε απ' το Λαϊκό αγκαλιά;

(ΜΚ) Μ' έφερε απ' το Λαϊκό, όχι εδώ, στους Αμπελοκήπους να πάρουμε το λεωφορείο.

(Βάσω) Α..!

(ΜΚ) Γιατί δεν είχαμε για ταξί! Απ' το Λαϊκό μ' έφερε στους Αμπελοκήπους που περνούσε το λεωφορείο, και με 'φερε πάλι απ' τα Σίδερα εδώ.

(ΝΣ) Αγκαλιά, ε; Δέκα εννιά χρονών!

(ΜΚ) Ε, μα τι ήμουν α γώ;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

[Ακατάληπτα]

(ΜΚ) Ο πατέρας μου ήταν δυο μέτρα, μ' έβαλε στο σβέρκο... [Γελάει] ... και μ' έφερε! Εγώ είχα κι αδυνατίσει απ' την εγχείρηση... Πόσο ήμουν α;

(ΝΣ) Κάνατε εγχείρηση, ε;

(ΜΚ) Στο στομάχι.

(ΝΣ) Έλκος;

(ΜΚ) Ναι.

00:50:53 - Στα Δεκεμβριανά βρέθηκε στη θεία της στο Κατσιπόδι (Ηλιούπολη). Για να εξασφαλίσουν φαγητό πήγαν στο Καλαμάκι όπου και αποκλείστηκαν. Μετά από ένα μήνα ο πατέρας της την πήρε από το Κατσιπόδι και γύρισαν στο Χαλάνδρι με τα πόδια.

(ΜΚ) Γιατί εγώ στην Κατοχή, τώρα φτάσαμε στα παλιά, τότε πηγαίναμε και τα παιδιά στους θείους. Τώρα αυτό έχει κοπεί. Στους θείους δεν πάνε τα παιδάκια τώρα. Πάνε;

(Βάσω) Τι εννοείς «πηγαίναμε»; Κάνατε επισκέψεις στους θείους;

(ΜΚ) Ε, μου 'λεγε η μάνα μου «Πήγαινε στη θεία την Κατίνα να κάτσεις μια μέρα.» Έτσι δεν είναι κυρά Μαρία;

(Κυρία Μαρία) Ναι, ναι.

(ΓΚ) Σαββατοκύριακα που δεν είχαμε σχολείο...

(ΜΚ) Ναι! Λοιπόν. Τότε στην Κατοχή, ο πατέρας μου έχει ένα αδελφό που έμενε στο Κατσιπόδι. Και τώρα που έγινε αριστοκρατία η..., πώς λέγεται εκεί η περιοχή...

(ΝΣ) Πού είναι το Κατσιπόδι;

(ΓΚ) Στους Θρακομακεδόνες. Από 'κει από το...]

(ΜΚ) Όχι, όχι Θρακομακεδόνες! Εδώ είναι, Ηλιούπολη!

(ΝΣ) Α! Στην Ηλιούπολη!

(ΓΚ) Κατσιπόδι όχι Κατσιμίδι!

(ΜΚ) Λοιπόν, και του 'πε ο αδερφός του «*Στείλε μου τη Μαρία να κάτσει λίγες μέρες κάτω με τη γυναίκα μου, παρέα.*» Και 'κείνη την ημέρα που ξεκίνησα να πάω, του Κατσιποδιού το λεωφορείο ήτανε στο Ζάππειο, πέρανε απ' το Ζάππειο; Δεν ξέρω. Πάντως εκεί πήγα.

(ΝΣ) Μόνη σας;

(ΜΚ) Ναι μόνη μου! Ε, θα ήμουνα δέκα πέντε χρονών, τόσο πρέπει να ήμουνα. Και πήγα! Και την άλλη μέρα αρχίσανε τα Δεκεμβριανά. Και κλείστηκα εγώ εκεί. [Γέλια] Και πού ύστερα; Δεν μπορούσα, δεν είχε επαφή. Τι, τηλέφωνα και τέτοιο; Με είχαν πια για πεθαμένη. Έκανα ένα μήνα, μέχρι να λήξουν, να τελειώσουν τα Δεκεμβριανά. Κι από 'κει μας πήρε ο θείος μου και πήγαμε στο Καλαμάκι. Το Καλαμάκι το είχαν οι Εγγλέζοι. Και λέει «*Να πάμε εκεί να βρούμε...*» δίνανε και φαί! Και μας πήρε και πήγαμε. Το Καλαμάκι τότε ήτανε μόνο καλοκαιρινό. Δεν είχε κόσμο. Και όλο εκεί το Κατσιπόδι κι όλη η Αθήνα πήγε στο Καλαμάκι. Και μπήκαμε μέσα στα σπίτια και καθόμασταν. Τα καλοκαιρινά που είχανε οι Αθηναίοι οι πλούσιοι. Και πήγαινε ο θείος μου εκεί που είχαν τα μαγειρεία οι Εγγλέζοι και του δίνανε ένα πιάτο φαΐ, τέλος πάντων... 'Ηταν ένα πράγμα σαν το μωσαϊκό, διάφορα έχει. Χρώματα μέσα. Ε, πόσο θα τρώγαμε τώρα εμείς τρεις άνθρωποι. Και τρώγαμε όλο ζούματα, ήταν Δεκέμβρης μήνας. Και κρύο...! Και τότε μ' έπιασε εμένα το στομάχι μου. Ένα μήνα να τρωσ τώρα χόρτα, ένα παιδάκι και όταν ήρθε ο πατέρας, όταν έληξε, τέλος πάντων, τα Δεκεμβριανά, και ήρθαμε στο Κατσιπόδι, ήρθε ο πατέρας μου να δει. Ζούμε, πεθάναμε, τι κάναμε; Και μας βρήκε. Και με πήρε απ' το Κατσιπόδι και ήρθαμε στο Χαλάντρι με τα πόδια. Θυμάμαι τότε ήτανε τα γκαζοζέν, που λέγανε, τα λεωφορεία που είχαν από πίσω ένα... και δεν είχε τότε και από το Κατσιπόδι ήρθαμε με τα πόδια εδώ στην Αθήνα.

00:54:29 - Το πρόβλημα με το στομάχι και η εγχείρηση.

(ΜΚ) Και έξι μήνες εγώ, με είχε πιάσει η μέση μου και πήγαινα έτσι... Ούτε γιατρούς, ούτε τίποτα. Καλέ, πώς γινόμασταν καλά; Δεν μπορώ να καταλάβω! [Γελάει] Και ύστερα παρουσιάστηκε το στομάχι. Και έκανα την εγχείρηση.

(ΝΣ) Πονάγατε πολύ φαντάζομαι και σας πήγε στο νοσοκομείο.

(ΜΚ) Όχι, πήγαμε στο νοσοκομείο, έβγαλε πλάκες, μου 'βγαλαν και μου είπαν ότι θέλει βγάλσιμο. Αλλά ύστερα οι άλλοι γιατροί που καλυτέρευσε η κατάσταση και πήγα, γιατί ήμουνα πολύ αδύνατη, έτσι. Και «*Κακώς... λέει ο γιατρός «... της έκανε την εγχείρηση τόσο μικρό παιδί! Γιατί το σώμα αναπνέεται!*»

(ΝΣ) Αναπτύσσεται!

(Βάσω) Αναπτύσσεται!

(ΜΚ) Ναι! Ενώ στάθηκε. Δεν είχε τη δύναμη ύστερα. Μήπως είχαμε και την καλοφαγία; Και είχα, πόσο καιρό, αναιμία. Και πάντα η αρρώστια μου ήταν η αναιμία. Κι έπαιρνα φάρμακα και έχω ζήσει μέχρι τώρα, δηλαδή.

00:55:52 - Για την οικογένεια Ζηκογιάννη.

(Βάσω) Δεν μου λες στη γειτονιά σου υπάρχει οικογένεια Ζηκογιάννη;

(ΜΚ) Ε, απέναντι είναι.

(ΝΣ) Υπάρχουνε...

(ΜΚ) Αυτοί, ο ένας γιος ζει. Οι άλλοι πεθάνανε. Κι ο Θανασάκης, ο δικηγόρος, ζει μου φαίνεται, πέθανε η γυναίκα του, κάτι τέτοιο. Αλλά εκεί απέναντί μου...

(Βάσω) Άρα απ' τους παλιούς υπάρχει ακόμα ένας.

(ΜΚ) Ναι, είναι εδώ.

(Βάσω) Πόσο χρονών είναι; Ξέρεις;

(Κυρία Μαρία) Και οι δύο υπάρχουνε!

(ΜΚ) Ναι, οι δύο. Ο Θανασάκης κι αυτός.

(Βάσω) Πόσο χρονών;

(ΜΚ) Ε, πρέπει να είναι κι αυτός σαν και μένα. Γιατί αφού τον βρήκαμε! Μαγαζί είχαν.

(Βάσω) Μικρός, μικρός, δηλαδή.

(ΝΣ) Είχανε μαγαζί. Κτήματα είχαν αυτοί, η οικογένεια;

(ΜΚ) Όχι. Δεν είχανε.

(ΝΣ) Μόνο τα μαγαζιά.

(ΜΚ) Τα μαγαζιά.

(Βάσω) Και εξακολουθούν και έχουνε.

(Κυρία Μαρία) Πρατήριο τσιγάρων.

(ΜΚ) Ο Θανασάκης.

(Βάσω) Όχι πρατήριο, εμπόριο.

(Κυρία Μαρία) Εμπόριο.

(ΜΚ) Αυτοί είχαν το περίπτερο εκεί στην εκκλησία. Η μάνα του καθόταν.

(Βάσω) Του Αγίου Νικολάου;

(ΜΚ) Ναι! Το είχε η μάνα του, εκεί καθότανε. Και ύστερα μεγαλώσαν τα παιδιά και απλωθήκανε. Κι ο Θανασάκης έγινε δικηγόρος. Ήταν ο τελευταίος ο Θανασάκης. Αλλά, αυτός δεν ξέρω, η γυναίκα του πέθανε;

(Βάσω) Πολλά παιδιά;

(ΜΚ) Τρία αγόρια, μου φαίνεται. Τρία αγόρια ήτανε. Ο ένας είναι εδώ. Μένει. Κι έχει και γυναίκα μέσα, έχει..

(Βάσω) Είναι σε καλή κατάσταση; Μπορεί να μιλήσει;

(Κυρία Μαρία) Ναι, καλέ!

(ΜΚ) Δεν τον βλέπω να κυκλοφορεί τώρα.

(Κυρία Μαρία) Ε, στην εκκλησία τον φέρνει.

(ΜΚ) Α! Τον φέρνει; Ε, έχει γυναίκα! Ε, τον φέρνει από 'κει που εγώ από 'δω δεν τον βλέπω.

(Κυρία Μαρία) Τον είδα εγώ...

(Βάσω) Απ' τους πολύ παλιούς εμπόρους του Χαλανδρίου.

(ΜΚ) Ε, του Χαλανδρίου, απ' τους πρώτους.

(Κυρία Μαρία) Τον είδα εγώ...

(ΝΣ) Ξεκίνησε με περίπτερο, ε;

(Κυρία Μαρία) Μπορώ να μιλήσω; Του λέω το επίθετο Πουλή σου θυμίζει κάτι; «Ναι!» Λέω τι σου θυμίζει; «Παίρνατε τσιγάρα από το μαγαζί!»

(ΜΚ) Α, α, α! Ναι! .

(Κυρία Μαρία) Μεγάλος άνθρωπος.

(ΜΚ) Έχει τα τσιγάρα.

(Κυρία Μαρία) «Εκεί, από 'κει δεν είχατε το μαγαζί;» Λέω «Το είχαμε!»

00:58:01 - Η μητέρα της πέθανε νωρίς και ο πατέρας της ξαναπαντρεύτηκε.

(ΝΣ) Ο πατέρας σας κάπνιζε, μια και λέμε για τσιγάρα; Όχι, ε;

(ΜΚ) Δεν κάπνιζε.

(ΝΣ) Ο άντρας σας;

(ΜΚ) Ούτε ο άντρας μου κάπνιζε.

(ΝΣ) Ναι, ε;

(Βάσω) Η μητέρα σου πέθανε νωρίς;

(ΜΚ) Ναι. Εξήντα δύο χρονών. Έχει πεθάνει τώρα...

(Βάσω) Στη συνέχεια ο πατέρας σου ξαναπαντρεύτηκε;

(ΜΚ) Ναι, ξαναπαντρεύτηκε ο πατέρας μου.

(ΝΣ) Α, μάλιστα.

(ΜΚ) Αλλά δεν έκανε παιδιά.

(ΝΣ) Αρρώστησε η μητέρα;

(ΜΚ) Είχε το πνευμονικό, εδώ το στήθος. Με τις υγρασίες τότε εκεί...

(Κυρία Μαρία) Περιβόλια...

(ΜΚ) Ε, δεν ήτανε και... Τώρα, αν ήτανε αυτά που έχουν τώρα, που σου δίνουνε, δεν θα πέθαινε! Τα οξυγόνα που έχουν τώρα και στο δίνουν και στο σπίτι και σ' αυτά. Δεν θα πέθαινε από εξήντα χρονών. Τότε δεν ήταν... Και αν υπήρχανε... Πού υπήρχανε αυτά; Μήπως είχε τις... ΙΚΑ και τέτοια να..., γιατρός..., έπρεπε να πληρώσεις για να... Πού να 'βρισκες να πληρώσεις! [- Μάλιστα] [Παύση]

00:59:11 - Χριστούγεννα στο Καλαμάκι κατά τη διάρκεια των Δεκεμβριανών. Το κράνος χρησίμευε και για μαγείρεμα και για θέρμανση.

(ΝΣ) Μας είπατε και για τα Δεκεμβριανά, λοιπόν. Τι άλλο θυμάστε από 'κείνο το μήνα; Τα δύσκολα.

(ΜΚ) Τα Δεκεμβριανά; Ε, πήγαμε εδώ στο Καλαμάκι, και...

(ΝΣ) Φοβόταν ο κόσμος, είχατε ακούσει για κάποιες μάχες...

(ΜΚ) Ε, μάχες γινόντουσαν, απ' το..., από κάτω από την... Καλλιθέα, Συγγρού, από 'κει, βάζανε απάνω.

(ΝΣ) Ακούγατε;

(ΜΚ) Ναι ακουγόντουσαν τα... κανονιές. Γιατί περάσαμε, περνούσαμε να πάμε από 'κει βγήκαμε στο Καλαμάκι για να πάμε από 'κει και ακουγόντουσαν οι ντουφεκιές και οι...που βάζανε οι αντάρτες, οι μεν, οι δε, ξέρω 'γω τώρα τι ήτανε... Αλλά κάναμε εκεί είκοσι πέντε μέρες . Χριστούγεννα εκεί τα κάναμε. Μα τι Χριστούγεννα, σ' ένα καπέλο, είχε βρει ο μπάρμπα μου σιδερένιο, και πώς τα λέγαν' αυτά!

(ΓΚ) Κράνος.

(ΜΚ) Κράνος! Και πήγαινε μας μάζευε ξύλα και καθόμασταν μέσα εγώ με τη θεια μου και μας έφερνε και ζεσταινόμασταν και βράζαμε εκεί, τι βράζαμε; Τα χόρτα που... Ε, υπόφερε ο κόσμος πολύ, τότε.

(ΝΣ) Τώρα που είπατε κράνος, όταν φύγαν από 'δω οι Γερμανοί, τα παιδιά βρίσκανε κράνη, τέτοια...

(ΜΚ) Α, μπα! Κι αν βρίσκανε και κανένα αλλά πού να... Εμείς πάντως δεν βρήκαμε τίποτα κράνη. [Γελάει] Κράνη δεν βρήκαμε.

01:00:54 - Το σπίτι και η ιδιοκτήτρια επί της οδού Ψαρών και Αριστοτέλους. Τα σπίτια των Ρουμπέση και Βοζίκη.

(ΓΚ) Τίποτα ιστορίες, έτσι, πικάντικες, κουτσομπολιά, η τάδε με τον τάδε, η μία κλέφτηκε, η άλλη αυτή, γινόταν τέτοια πράγματα;

(ΜΚ) Δεν είχαμε τέτοια.

(ΓΚ) Δεν είχατε.

(ΜΚ) Γιατί ήταν ένα σπίτι εδώ κι ένα στην Πόλη!

(ΓΚ) Σχολείο, δεν ακουγόταν στο σχολείο;

(ΜΚ) Τα σχολεία ήτανε του δημοτικού, τι θα κάναμε, κουτσομπολιά! Και ποιος πήγαινε τότε στο γυμνάσιο, εδώ στο Χαλάντρι; Σιγά. Αν πηγαίναν πέντε, δέκα παιδιά, τι; Βγάζανε το δημοτικό, το πώς το βγάζανε εκείνοι και τελείωνε... [Γελάει] Όχι αυτό που έγινε τότε, όσο περνάει και...

(Βάσω) Ο Κρητικός.

(ΜΚ) Ο Κρητικός ...

(Βάσω) Ψαρών και Αριστοτέλους.

(ΜΚ) Και συ θα τον θυμάσαι. Είδες τι κήπος ήτανε και τι ...

(Βάσω) Τι ωραίο σπίτι που ήτανε και τι [Ακατάληπτο]

(ΜΚ) Αυτό το 'χε μια, φαίνεται τι πλούσια θα 'τανε, γιατί από τότε το είχαμε βρει εμείς. Απ' το '40 ήτανε αυτό το σπίτι. Και ήτανε, το 'χε μια κυρία ηλικιωμένη. Φαίνεται είχε μείνει μοναχή της, ποιος ξέρει. Κι άμα περνούσαμε να πάμε το πρωί στο σχολείο, μας έλεγε να της πάρουμε κάτι! Κι άμα δεν της το παίρναμε μας έβριζε! Μας φώναζε!

(Βάσω) Τι εννοείς να της πάρετε;

(ΓΚ) Να της ψωνίσουν.

(ΜΚ) Να της ψωνίσουμε!

(Βάσω) Να της αγοράσετε.

(ΜΚ) Ναι. Να της αγοράζουμε. Αλλά εμείς τρέχαμε εκεί...

(Βάσω) Είχε και πηγάδι αυτό το οικόπεδο μέσα.

(ΜΚ) Ναι, μα αυτό ήτανε, παιδί μου...

(ΝΣ) Πού ήταν αυτό;

(ΜΚ) Εδώ να, ήτανε!

(Βάσω) Αριστοτέλους και Ψαρών. Που έγινε τώρα, τώρα έγινε σούπερ μάρκετ.

(ΜΚ) Ναι.

(Βάσω) Πολύ πρόσφατα. Είχε δέντρα μέσα, είχε αυτά...Ένα εξαιρετικό σπίτι, με πάρα πολύ ωραία αρχιτεκτονική...

(ΝΣ) Όλο πέτρα.

(Βάσω) ...πέτρινη μάντρα, τεράστιο οικόπεδο, πάρα πολύ ωραίο.

(ΜΚ) Αφού έγινε τώρα και σούπερ μάρκετ, πού πήγαν όλα αυτά τα αδέρφια;

(ΝΣ) Σε ποια ανήκει; Θυμάστε το όνομα της κυρίας; Όχι, ε;

(Βάσω) Εκεί δεν είπες, αυτό δεν είπες ότι ήτανε του Ρουμπέση;

(ΜΚ) Το απέναντι! [Ακούγεται ήχος κινητού τηλεφώνου] Όχι αυτό δεν ήταν του Ρουμπέση. Αυτό ήτανε μοναχικό. Του Ρουμπέση ήτανε απέναντι. Το άλλο, το μαύρο, που έχει ένα αυτό εκεί πέρα. Είναι γραφεία αυτά, τι είναι;

(Βάσω) Α, α! Απέναντι που είναι το..., που είναι, ναι.

(ΜΚ) Αυτό ήτανε του Ρουμπέση, μέχρι του Ζηκογιάννη, όλο αυτό ήτανε του Ρουμπέση κτήμα μεγάλο. Αλλά δεν είχε παιδιά αυτός. Ο Ρουμπέσης. Δεν είχανε παιδιά.

(Βάσω) Μάλιστα.

(ΝΣ) Πώς τη λέγαν αυτή την κυρία με το ωραίο σπίτι, θυμάστε καθόλου;

(ΜΚ) Αυτή... Βοζίκη τη λέγανε.

(Βάσω) Α! Του Βοζίκη ήτανε; Ο άντρας της ήτανε που είχε το μαγαζί στη γωνία;

(ΜΚ) Όχι. Κι αυτός Βοζίκης λεγότανε.

(Κυρία Μαρία) Πρέπει να ήτανε σόι.

(ΜΚ) Όχι, το μπακάλικό ήταν αυτό.

(Βάσω) Ναι!

(ΜΚ) Αυτοί ξεκάναν από χρόνια. Από πάνω ήταν της αδερφής του. Δεν ξέρω, φύγανε, κάτι έγινε...

(Βάσω) Α! Μάλιστα.

(ΜΚ) Εγκαταλείψανε. Αυτή ήτανε μοναχή της. Ηλικιωμένη ήτανε η γυναίκα αυτή. Ποιος ξέρει, ήτανε παλιά.

(Κυρία Μαρία) Δεν είχανε παιδιά αυτοί, κυρία Μαρία;

(ΜΚ) Δεν είχε. Είχε έναν ανιψιό, γιατί πέρναγα εγώ τώρα, ήταν ένας κι έβγαινε και σκούπιζε και πιάνανε την κουβέντα κι ήτανε θειά του. Και το πήρε κληρονομιά. Αλλά πέθανε αυτός και φαίνεται τα παιδιά του, ξέρω 'γω, το πουλήσανε γι' αυτό γίνηκε το σούπερ μάρκετ. Θα το πουλήσανε φαίνεται...

01:04:34 - Τα σκουπίδια του Χαλανδρίου κοντά στο ρέμα της Σαρανταπόρου.

(ΝΣ) Εκεί κοντά, σ' αυτό το ωραίο σπίτι, μου 'πατε ότι πετάγανε και τα σκουπίδια.

(ΜΚ) Όχι, τα σκουπίδια τα πετάγανε εδώ.

(ΝΣ) Ήταν αρκετά μακριά.

(ΜΚ) Εδώ!

(Βάσω) Εδώ, πού εδώ; Για πες.

(ΜΚ) Στην Αντιγόνης πριν... Αντιγόνης και Αριστοτέλους.

(Βάσω) Ναι;

(ΜΚ) Αυτό το υψωματάκι που 'ναι εκεί, μετά απ' του πατέρα μου, ε, αυτό!

(Βάσω) Εδώ, πιο κάτω.

(ΝΣ) Τα φέρνανε απ' όλο το Χαλάντρι εκεί και τα πετάγανε;

(ΜΚ) Ναι! Και τι σκουπίδια φέρνανε! [Γελάει]

(ΝΣ) Μύριζε... Πώς ήτανε... Βρώμαγε ε;

(ΜΚ) Ε!

(Βάσω) Κατάλαβα ότι ήτανε λίγα τα σκουπίδια, θες να πεις.

(ΜΚ) Ναι, και τι θα 'τανε φαγιά; Υπήρχαν φαγιά να πετάξουμε όπως πετάμε τώρα; [Γελάει] Δεν φτάνανε να φάμε, θα πετάγανε για να βρομίσουνε; Ποιος ξέρει τι πετάγανε. Θυμάμαι ήταν ένα φορτηγό εκεί και ερχότανε και άδειαζε. Κι από κάτω ήτανε το ρέμα, πέρναγε το ρέμα, τα 'παιρνε και πήγαινε... [Γέλια] ...περίπατο!

(Βάσω) Στη Σαρανταπόρου!

(ΜΚ) Ναι. Μα έφτανε μέχρι Σαρανταπόρου, όλα, αυτό το οικόπεδο. Έφτανε Σαρανταπόρου.

(Βάσω) Το ρέμα που είχε αριστερά και δεξιά καλάμια.

(ΜΚ) Ναι! Τώρα το χτίσανε και ...

(ΝΣ) Άλλο σπίτι, έτσι μεγάλο, ωραίο εδώ στην περιοχή, όταν ήρθατε εσείς, είχε;

(ΜΚ) Μπα! Ά, πα, πα!

(ΝΣ) Μόνο αυτό.

(ΜΚ) Τι ήταν τώρα, κανένα δωματιάκι εκεί και ...

(Κυρία Μαρά) Ήτανε εκτός σχεδίου και τα κάνανε, έτσι, στα γρήγορα. Για να μην τους τα ρίξουμε! Ίσα, ίσα για να μπούνε μέσα.

01:06:21 - Η ιλαρά και ο τρόπος αντιμετώπισης.

(ΜΚ) Α...! Θυμάμαι είχανε τα παιδιά πάθει ιλαρά.

(Βάσω) Τα δικά σου;

(ΜΚ) Τα δικά μου. Και φέραν το γιατρό. Και είχαμε και..., ήτανε το σαλόνι μας και δίπλα είχαμε, έτσι, ένα χαμηλό και εκεί είχαμε βάλει των παιδιών τα κρεβάτια. Και κουζινάκι παρά πέρα.

[Γέλια] Στο χωράφι.

(ΝΣ) Και τουαλέτα απ' έξω!

(ΜΚ) Α! Καλά, αυτή...

(Βάσω) Χώρια η κουζίνα, χώρια η τουαλέτα.

(ΜΚ) Ναι! Τι, μαζί; [Γέλια] Λοιπόν...

(Βάσω) Πολλοί που δεν είχαν κιόλας, δεν λες...!

[Γέλια]

(Κυρία Μαρία)... και κατσίκες είχαν εδώ...!

(ΜΚ) Λοιπόν, φέραν το γιατρό γιατί του είχε πολύ πυρετό θυμάμαι, κάτι τέτοιο για να φέρουμε γιατρό τώρα, και λέγαν τότε «*Η ιλαρά! Κλειστά τα παράθυρα! Σκοτεινά!*» Κι έρχεται ο γιατρός, λέει «*Άνοιξε, βρε παιδάκι μου,...*» λέει «*... το παράθυρο!*» Λέω «*Γιατρέ, μου 'παν σκοτεινά!*» «*Βρε, άνοιξε το παράθυρο να πάρουμε αέρα...*» λέει «*... να πάρει αέρα το παιδί! Άκου...*» λέει «*... κλειστά τα παράθυρα, σκοτεινά!*» Τρόμαξε κι ο γιατρός. Α, έτσι μας λέγανε, έτσι κάναμε. Τέλος πάντων. Πέρασαμε και ζήσαμε με τη φτώχεια μας, δόξα σοι ο θεός.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΜΚ) Αυτά τα νέα μας.

(ΝΣ) Αυτά τα νέα μας, ε;

(Βάσω) Αυτά τα παλιά μας!

(ΜΚ) Τα παλιά μας, όχι νέα. Τα νέα είναι από 'δω και μπρος.

01:08:08 - Η τουαλέτα εκτός σπιτιού, ο βόθρος που ξεχείλιζε , η ξυλόσομπα για ζεστασιά, η γκαζιέρα για μαγείρεμα.

(ΝΣ) Τώρα, μια και είπαμε και να τελειώσουμε με την τουαλέτα, όλοι την είχανε έξω απ' το σπίτι.

(ΜΚ) Έεεξω! Και μακριά!

(ΝΣ) Σκάβανε ένα μικρό βόθρο; Πώς ήτανε;

(ΜΚ) Ε, σκα... Α!

(ΝΣ) Πώς ήταν αυτό;

(ΜΚ) Όταν μια φορά είχε ρίξει μια μεγάλη βροχή εδώ, ετούτα δεν ήταν τα σπίτια, ήτανε χωράφια. Και 'μεις είχαμε ένα βόθρο στο σπίτι μας, παντρεμένη τώρα, και πέσαν τα... Τι είχε; Ούτε τσιμέντα, τίποτα. Ούτε... σανίδια είχαμε βάλει από πάνω; Δεν ξέρω τώρα πού είχε σκάψει ο άντρας μου ένα αυτό, και γέμισε και βγήκαν όξω και γέμισε ο τόπος...!

(ΝΣ) Κι άλλοι θα το πάθανε στη γειτονιά.

(ΜΚ) Ε, κι άλλοι το πάθανε, μόνο εγώ το 'παθα;

(ΝΣ) Και οι δρόμοι ήτανε χωματόδρομοι...

(ΜΚ) Όλοι χωματόδρομοι ήτανε.

(ΝΣ) Και το χώμα εδώ ήτανε κοκκινόχωμα...

(ΜΚ) Ο, ο, ο, ο! Αλλά ούτε αυτοκίνητο πέρναγε, ούτε σήκωνε σκόνη.

(ΝΣ) Σκόνη δε σήκωνε αλλά το χειμώνα με τις λάσπες και τις βροχές...

(ΜΚ) Ε, το 'χαμε συνηθίσει κι αυτό.

(ΝΣ) Πώς τα βολεύατε να κρατάτε το σπίτι καθαρό;

(ΜΚ) Α..! Τι, ποιο καθαρό; Ένα δωμάτιο, τι καθαριότητα να 'χεις; [Γελάει] Σιγά, το καθαρό!

(ΝΣ) Το στρώνατε όμως το χειμώνα, για ζεστασιά.

(ΜΚ) Α! Ε! Ευτυχώς είχαμε τις κουρελούδες! Και το στρώναμε.

(ΝΣ) Και ζεστασιά με τι είχατε, μαγκάλι;

(ΜΚ) Σόμπες!

(ΝΣ) Σόμπα.

(ΜΚ) Σόμπες με ξύλα. Καλά ήμαστούνε, δόξα σοι ο θεός. Τουλάχιστον εμείς με την οικογένειά μου περάσαμε καλά, δόξα σοι ο θεός.

(Βάσω) Στις ξυλόσομπες μαγειρεύατε κιόλας;

(ΜΚ) Ε, μα! Δεν μαγειρεύαμε; Τι κάναμε; Αφού έκαιγε εκεί... μαγειρεύαμε. Όλα τα κάναμε.

(ΝΣ) Και στη κουζίνα είχατε γκαζιέρες και τέτοια...

(ΜΚ) Α, τη γκαζιέρα! Χρούτσου, χρούτσου, χρούτσου, χρούτσου και τη βελόνα... να την ξεβουλώνουμε...

(ΝΣ) Να σας πω, εδώ είχε κουνούπια πολλά στην περιοχή;

(ΜΚ) Να σου πω, για κουνούπια δεν θυμάμαι.

(ΝΣ) Δεν θυμάστε τέτοια.

(ΜΚ) Ε, τι να 'κανε κι εδώ το κουνούπι; Ξεραΐλα ήτανε...

(ΝΣ) Ήτανε ξεραΐλα, ήτανε ξερό το κλίμα.

(ΜΚ) Ξερό το κλίμα, πηγάδια δεν ήτανε, τι δεν ήτανε, κίνηση δεν ήτανε, τώρα αν είχε μέσα στην πλατεία... Εδώ τι... Δεν είχε κουνούπια. Ξέρω 'γω τώρα; Αν ήταν και μας τσίμπαγε και κανένα, δεν δίναμε και σημασία. [-Γελάει] Μας τσίμπησε κουνούπι, τώρα τρέχουμε σε εκατό γιατρούς γιατί μας τσίμπησε το κουνούπι. Τότε δεν δίναμε σημασία. Μας έτρωγε η σφήκα, παίρναμε τη λάσπη, τη βάζαμε επάνω, εντάξει. Τώρα, τρέχα για εμβόλια, τρέχα για ορούς, τρέχα για... Ε, τώρα θα μου πεις γίνανε και τα μικρόβια, μας ζώσανε. Τέλος πάντων.

01:11:12 - Η απόπειρα εργασίας του συζύγου στην οικοδομή. Χωρίς δουλειά, ούτε ΙΚΑ, ούτε γιατρό.

(ΝΣ) Τώρα που ακούτε εδώ ότι έχει κρίση, ότι ο κόσμος δεν βρίσκει δουλειές, θεωρείται ότι είναι πιο δύσκολα τώρα απ' ότι ήτανε τότε, για σας;

(ΜΚ) Τότε... Εμένα ο άντρας μου τότε, το... όταν φτιάχναν τα καστόρια, μετά τα Χριστούγεννα, έκλεινε το εργοστάσιο κι άνοιγε την άνοιξη. Και δεν είχε δουλειά. Και πήγε σε μια οικοδομή, κάπου από 'δω γινότανε, να πάρει κανένα μεροκάματο.

(Κυρία Μαρία) Ο κυρ Σταύρος;

(ΜΚ) Ο Σταύρος. Και έρχεται το βράδυ την άλλη μέρα, τώρα με τα καπέλα το χέρι του ήτανε απαλό, όλο αίματα! Κουβάλαγε τούβλα όλη μέρα. «'Ε!» του λέω «Χριστιανέ μου...» του λέω «...παράτα και τη δουλειά, πληγώσαν τα χέρια σου...» λέω «... κι αυτό...» Και τα παράτησε. Και τι..., φτώχεια... και κρίση...! Τότε ήτανε και τα μεγάλα, τώρα όλο κάτι έχουμε. Να λέμε και του... Εκεί, σταμάταγες απ' τη δουλειά; Ούτε μεροκάματο, ούτε ΙΚΑ είχε, ούτε τίποτα!

(ΝΣ) Και το γιατρό έπρεπε να πας να τον πληρώσεις.

(ΜΚ) Αμέ! Πού να πας για γιατρό!

01:12:31 - Βεντούζες για το κρύωμα.

(ΜΚ) Του λέω του άντρα μου, μια φορά είχα κρυώσει. Μου λέει «Θα σου βάλω βεντούζες.» [Γέλια] «Θα μου βάλεις βεντούζες; 'Ασε να πω της μάνας μου...» «'Οχι! Εγώ θα σου βάλω!» Μια δεκάρα, τι ήταν τότες, πεντάρα, πώς τις λέγανε... Τη δένει σ' ένα πανάκι, έτσι, του βάζει και φωτιά, μου τη βάζει στην πλάτη. 'Ενα ποτήρι από πάνω.

(ΝΣ) Α, έβαζες και δεκάρα μέσα;

(ΜΚ) Ναι, έδεσε έτσι και ...

(ΓΚ) Στο μπαμπάκι για να τυλίξεις το μπαμπάκι του 'βαζες οινόπνευμα...

(ΜΚ) Ναι, όχι...

(Βάσω) Με πανί, λέει, το 'κανε εκείνη;

(ΜΚ) Ναι! Είχε...

(Βάσω) *Με πανί την τύλιξε τη δεκάρα;*

(ΜΚ) Με πανί, με δεκάρα, για να σταθεί!

(Βάσω) *Πανί αντί για βαμβάκι.*

(ΜΚ) Και από πάνω έβαλε το ποτήρι. Ναι, και τ' άναβε. Κι έβαζε το ποτήρι από πάνω. Εγώ φαίνεται κουνήθηκα...

(Κυρία Μαρία) *Ζέσταινε τη δεκάρα ε;*

(ΜΚ) Όχι, το πανάκι καιγότανε!

(Βάσω) *Η φωτιά, η φωτιά.*

(ΜΚ) Λοιπόν... Εγώ, φαίνεται, γύρισα κι έπεσε! Και τότε φωνάζω «Σταύρο, καίγομαι!» [Γέλια]
Και μου λέει, θεός σχωρέστον, «Φεύγει το κρύο!» «Βρε, καίγομαι!» «Ε, η ιδέα σου είναι!»
[Γέλια]

(Βάσω) *Ωραίος γιατρός!*

(ΜΚ) Πετάχτηκα επάνω! Του λέω «Χριστιανέ μου, καίγομαι, καταλαβαίνεις;» Λέει «Για να δω!»
μου λέει. [Γέλια] [-Έγκουμα!] [Ακατάληπτα] ...η πλάτη μου! «'Αντε...» λέω «... με τα σχέδια που
μου 'κανες, να φωνάξω τη μάνα μου!»

(Βάσω) *Γιατί έπρεπε να βάλετε... Εμείς που τις κάναμε αυτές, εβάζανε το κερί μέσα...*

(ΜΚ) Στο ποτήρι!

(Βάσω) *... το ποτήρι, το γύριζε λίγο...*

(ΜΚ) Ε, ε, ε, ήξερε αυτός απ' τη μάνα του έτσι...

(Βάσω) *Ήτανε άλλης σχολής εκείνος!*

(Κυρία Μαρία) *Δυσκολευόσουν να το βγάλεις. Θα 'κανε εγκαύματα η γυναίκα!* [Γέλια]

(ΜΚ) Εκείνος έτσι ήξερε απ' τη μάνα του, φαίνεται, εκεί τις κάναν έτσι.

(ΝΣ) Από πού ήταν ο άντρας σας; Δεν θυμάμαι αν το ρωτήσαμε.

(ΜΚ) Από τη Τζιά. Νησιώτης ήτανε.

(ΝΣ) Από τη Τζιά, ναι!

(ΜΚ) Λοιπόν... «Βρε καίγομαι!» [Γέλια]

(ΝΣ) Στα παιδιά σας βάλατε ποτέ βεντούζες;

(ΜΚ) Όχι.

(ΝΣ) Όχι. Μετά είχε σταματήσει αυτό.

(ΜΚ) Ε, μετά είχανε τα εμβόλια, είχανε...

01:15:09 - Διάφορες πρακτικές για το τύλιγμα των μωρών. Οι φασκιές, το αλάτι αλλά και ... φακές.

(Βάσω) Στα παιδιά σου φασκιές έβαλες;

(ΜΚ) Όχι.

(Βάσω) Όχι;

(ΜΚ) Δεν έβαλα φασκιές στα παιδιά μου. Είχε καταργηθεί. Έβαζε όποιος ήθελε, δηλαδή. Εγώ δεν έβαλα.

(ΝΣ) Το '50 πώς τα... τι τους βάζατε;

(ΜΚ) Πώς τα τυλίγαμε;

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) Τα..., το θυμάμαι, τους είχαμε σα φορμάκια... Τους είχαμε τα τρίγωνα.

(Βάσω) Τα τρίγωνα, τα πανιά...

(ΜΚ) Ναι. Αυτά τους βάζαμε.

(Βάσω) Και τα βάζατε για βρακάκια αυτά.

(ΜΚ) Ναι. Και...

(ΝΣ) Μετά όμως δεν βάζατε σεντονάκι;

(ΜΚ) Είχε πουκαμισάκια. Είχε πουκαμισάκια, είχαμε. Πουκαμισάκια. Κι από 'δω και κάτω ήτανε, έπιανε το τρίγωνο. Έπιανε όλη την κοιλιά...

(ΝΣ) Και το χειμώνα; Πώς θα

(ΜΚ) Ε, μ' αυτά τα τρίγωνα. Τους είχαμε φλοκάτο από μέσα κι αυτό ήτανε μεγάλο. Και του 'παιρνε το σώμα όλο, γύρω, γύρω. Και το 'πιανε μέχρι το στήθος, απάνω.

(ΝΣ) Αλλά τα χεράκια ελεύθερα.

(ΜΚ) Ναι, τα χεράκια... είχανε βγει τότε τα ζιπουνάκια... Είχανε αριστοκρατέψει τότε.

(Κυρία Μαρία) Τα τυλίγανε με τη φασκιά.

(ΜΚ) Ε, καλά, τα τύλιγε η μάνα μου, 'μένα, τύλιγε! Όχι εγώ τα παιδιά μου! Δεν τα τύλιξες και συ! Ή τα τύλιξες;

(Κυρία Μαρία) Και σιγά, σιγά, όσο περνούσαν οι μέρες, ξέρω 'γω, στο μήνα επάνω, του αφήνανε το ένα χεράκι έξω. Και μετά του αφήναν και τα δύο, αλλά το τύλιγμα, τύλιγμα!

(ΝΣ) Εσείς το κάνατε αυτό;

(Κυρία Μαρία) Όχι!] [Γέλια]

(ΜΚ) Ε, είπαμε αυτά τα κάνανε η άλλη γενιά, πριν από μας!

(Κυρία Μαρία) Κι εμένα μου το κάνανε! Εκείνα τα χρόνια, ήμουνα κι εγώ σ' αυτή τη...

(ΜΚ) Ε, και μένα μου 'χανε την [ακατάληπτο] 'Όχι, στα παιδιά μου είχαμε τα τρίγωνα.

(Κυρία Μαρία) ... για να κάνει, λέει, ίσιο σώμα...! Για να μην κάνει στραβά πόδια, με τη φασκιά, έτσι, έτσι, έτσι..., για να γίνουν τα πόδια του ίσια...

(ΜΚ) Και να είναι καλοκαίρι, τώρα, και να τα τυλίξει μ' αυτά να [Ακατάληπτα]

*(Κυρία Μαρία) ... έβλεπα η μάνα μου που έσφιγγε τον αδερφό, για να κάνει ίσια πόδια....!
[Γέλια]*

(ΜΚ) Και να 'ναι καλοκαίρι, κυρά Μαρία, και να σ' έχουνε εκεί σα... λουκάνικο.

(Κυρία Μαρία) Κοκκίνιζαν αυτά...! Και ξέρετε τι ήταν το ταγκ; Θα σας το πω;

(ΝΣ) Πείτε το, πείτε το.

(Κυρία Μαρία) Εκεί, είχανε βάλει στα..., τότε δεν υπήρχαν τσιμέντα...

(Βάσω) Εκεί πού; Για πείτε μας.

(ΜΚ) Στη Χίο, στα χωριά! Στα χωριά! Κόβανε ένα..., είχανε... το καβάκι, που γίνεται ίσιο, είναι ένα δέντρο...

(Βάσω) Ναι, η λεύκα.

(ΜΚ)... αυτό το αφήναν και γινόταν χοντρό, το ξεφλουδίζανε και το βάζανε στη μέση, στο μάκρος, στο έτσι...

(Βάσω) Δοκάρι στο σπίτι; Για το σπίτι μας λες τώρα; Που το βάζανε; Για δοκάρι στο σπίτι;

(Κυρία Μαρία) Για δοκάρι, ναι. Και μετά βάζαν πιο μικρά ξύλα, πιο μικρά, βάζαν από πάνω κάτι χόρτα που βγαίνουν εκεί, αλλού δεν τα 'χω δει, και μετά ρίχνανε χύμα από πάνω.

(ΜΚ) Ε, και τι κάνατε μ' αυτό;

(Κυρία Μαρία) Το σπίτι σκεπάζανε. Και το πατούσανε, το βρέχανε, το πατούσανε...

(Βάσω) Το μωρό, το τύλιγμα τι δουλειά έχει; Το τάλκ.

(Κυρία Μαρία) Το ταγκ. Αυτά τα παλιά σπίτια, μ' αυτό το ξύλο το χοντρό, τα 'τρωγε ο σκώρος. Εγινόνταν κάτι τρυπούλες που ο σκώρος έκανε μέσα...

(ΓΚ) Σαράκι.

(Κυρία Μαρία) ... ταγκ!

(ΝΣ) Α! Μάλιστα! Και το παίρνανε...

(Κυρία Μαρία) Αυτό βάζαν στα παιδιά!

(Βάσω) 'Αρα έπαιζε το ρόλο του «απορροφητήρα». Απορροφούσε την υγρασία.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(Κυρία Μαρία) Και είχα μια θεία, που αυτή έκανε μερικά και το 'κανε και μέχρι να πεις «γεννάω» το 'χε βγάλει κιόλας! Και δεν πήγαινα στο σπίτι της γιατί μ' έστελνε εκεί που είχε ένα ξύλο να της φέρω πούδρα.

(ΜΚ) Το ταλκ! [Γέλια]

(ΝΣ) Σε ποιο μέρος αυτό;

(Κυρία Μαρία) Στη Χίο.

(ΝΣ) Σε ποιο χωριό στη Χίο;

(Κυρία Μαρία) Στην Ποταμιά.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(Κυρία Μαρία) Όλα τα χωριά και παντού γινόντουσαν αυτά, νομίζω, τότε.

(ΝΣ) Μάλιστα. Αυτό δεν το είχα ξανακούσει.

(ΜΚ) Και 'γω τώρα τ' άκουσα.

[Μιλάνε όλοι μαζί]

(Κυρία Μαρία) Το κοσκίνιζαν, έτσι, με ψιλό, πολύ ψιλό κόσκινο, και έπεφτε, πώς είναι το αλεύρι...

(ΝΣ) Πούδρα.

(Κυρία Μαρία) Πούδρα. Και όμως, μ' αυτά δεν κοκκινίζουν τα παιδιά.

(ΝΣ) Και ειδικά απ' αυτό το ξύλο, απ' το καβάκι.

(Κυρία Μαρία) Όχι μόνο το καβάκι, ό,τι ξύλο ήτανε. Και πεύκο που βάζανε, χοντρό για να στηριχτούν τα άλλα επάνω...

(ΝΣ) Αυτό το έτρωγε το... το σαράκι.

(Κυρία Μαρία) Το σαράκι. Ήτανε εγκαταλελειμμένο μέρος απ' το σπίτι αυτό, και είχε σαρακιάσει το ξύλο το χοντρό και...

(ΝΣ) Μάλιστα. Ενδιαφέρον.

(ΜΚ) Ε, κάθε αιώνας έχει και... Τώρα έχουμε παρά ...

(Κυρία Μαρία) Και του βάζαν και αλάτι, όταν γεννιότανε. Αλάτι.

(ΜΚ) Για να προοδέψει, δηλαδή...

(ΝΣ) Αλάτι!

(Κυρία Μαρία) Ναι.

(ΝΣ) Πού βάζαν αλάτι;

(Κυρία Μαρία) Στο..., στην πάνα που τυλίγαν το παιδί! Χοντρό αλάτι!

(ΜΚ) Γιατί;

(Κυρία Μαρία) Για να μην συγκαίγεται, λέει! Κι ερχόταν το παιδί κι έβγαζε φλοίδες...

(ΜΚ) Ιιι! Άκου του βάζαν τ' αλάτι!

(Κυρία Μαρία) Όταν πήγα εγώ...

(ΓΚ) Για να τραβάει τα νερά, την υγρασία.

(ΜΚ) Για να τραβάει την υγρασία αλλά τράβαγε και την υγρασία από το δέρμα!

(Κυρία Μαρία) Για την υγρασία.

(ΜΚ) Το αλάτι τράβαγε και την υγρασία απ' το δέρμα!

(Βάσω) Όχι, δεν ήτανε για την υγρασία, γιατί υπήρχε η θεωρία ότι αυτό ήτανε θωράκιση του οργανισμού! Και γι' αυτό, όταν ακουγόταν στο χωριό ότι κάποια γυναίκα έχει πόνους και πρόκειται να γεννήσει, έπεφτε το σύρμα στο χωριό, «Ελάτε, η τάδε γεννάει, πάμε να κοπανήσουμε αλάτι!»

(ΜΚ) Ω! Παναγία μου! Θα το παστώσουνε!

(Βάσω) Το αλάτι γινότανε ψιλό, ψιλό και το παστώνανε, κυριολεκτικά! Γιατί το αλείφανε με... , ναι, με αλάτι και μετά του βάζανε τη φασκιά! Κι αυτό το δέρμα καιγότανε!

(ΜΚ) Ε, τι θα 'κανε, Παναγία μου!

(Κυρία Μαρία) Του βάζανε ρούχα και μετά η φασκιά. Το τυλίγανε για να κάνει ίσια πόδια, λέει. Και το σφίγγανε...

[Μιλάνε όλοι μαζί]

(Κυρία Μαρία) Και όταν γέννησα εγώ το γιό μου στης «Ελενας», δεν θυμάμαι από πού ήταν μια κυρία, που ήρθε και γέννησε, και ήρθε η πεθερά της να τη δει, και...

(ΜΚ) Και της έφερε αλάτι;

(Κυρία Μαρία) Δεν το..., εγώ, λέει αν το είχα το παιδί, αν εγεννούσε στο μέρος απ' όπου ήτανε, θα 'βραζα φακές, θα 'βαζα μέσα στην πάνα, άλλη πάνα από πάνω και θα το 'βαζα το παιδί μέσα και θα το τύλιγα σφιχτά με τις φακές! Η φακή έχει σίδηρο...

[Γέλια]

(Βάσω) Κρεμμυδάκι σκόρδο και μια δάφνη, θέλει!

[Γέλια]

(ΜΚ) Άλλο πάλι τούτο...

(Κυρία Μαρία) Σοβαρά σου λέω, θα του 'κανα εγώ γιατρίες πολλές... Ευτυχώς που γέννησε εδώ το παιδί! Αλλά το αλάτι χειρότερο ήτανε.

(Βάσω) Λοιπόν αφού το τραβήξαμε που το τραβήξαμε, να σας πω και 'γω τι μας είχε πει ο συγχωρεμένες που έμεινε εδώ στην απέναντι γωνία, αυτός ήτανε από την Καλαμάτα. «Εμείς..» λέει «... όταν γεννιόντουσαν τα παιδιά...» Ο άνθρωπος αυτός, σήμερα έχουμε δύο χιλιάδες δέκα

οχτώ. Αν ζούσε θα ήτανε πάνω από εκατό! Έτσι! Λέει «Παίρναμε ένα σακουλάκι με αλάτι και το ακουμπάγαμε, έτσι, στο κεφάλι του παιδιού.»

(ΜΚ) Ω! Παναγία μου!

(Βάσω) «Ποιος ο λόγος; Για να λέει “αλατισμένες” κουβέντες!» [Γέλια]

Και στο κεφάλι κιόλας τ' ακουμπούσανε... [Μιλάνε όλοι μαζί]

(Κυρία Μαρία) Έτσι του το βάζανε, χωρίς τίποτα;

(Βάσω) Έτσι το ακουμπάγαμε για λίγη ώρα εκεί...

[Μιλάνε όλοι μαζί]

(ΝΣ) Λοιπόν εδώ στην παρέα μας είχαμε και τη Βάσω την Πουλή, σήμερα. Φχαριστούμε.

(Βάσω) Φχαριστούμε και 'μεις για τη δουλειά που κάνετε!

(ΝΣ) Λοιπόν, νομίζω ότι τελειώσαμε.

(ΜΚ) Κάτι που ήθελα... Μην το... κλείς' το δεν με πειράζει.

01:24:00 - Αν και φίλες για πολλά χρόνια προσφωνεί η μία την άλλη «κυρία».

(ΝΣ) Μου έχει κάνει εντύπωση κι απ' τη μητέρα μου και τις φίλες της και εσάς ακούω τώρα, που φίλες, που γνωρίζετε μια ζωή, η μία απευθύνεται στην άλλη με το «Κυρά Μαρία», «Κυρά Μαρία»..

(ΜΚ) Α! Έτσι!

(ΝΣ) Δηλαδή μου 'χει κάνει πολύ εντύπωση αυτό και προσπαθούσα να δω από πού προέρχεται. Με τις απέναντι! Μπορεί να τσακωνότανε, με την..., να τσακωνότανε..., να διαφωνούσανε για κάτι με τη γειτόνισσα, ήτανε φίλες, η μαμά μου, πάρα πολλά χρόνια, σαράντα χρόνια, «Κυρά Σοφία μη μου λες εμένα τέτοια!» Ας πούμε. Αλλά Σοφία δεν την είπε ποτέ!

(ΜΚ) Ναι, ναι πράγματι! Δεν το λέγαμε!

(ΝΣ) Ακούω και σας... Το 'χω παρατηρήσει σε πολλούς! Αυτό, από πότε, ας πούμε, όταν ήσασταν πιο μικρές, τη φιλενάδα σας τη λέγατε Μαρία. Από πότε άρχιζε αυτό να...

(ΜΚ) Άμα ήτανε μια παντρεμένη γυναίκα και γειτόνισσα ήτανε η «κυρία». Δεν είχαμε...

(Βάσω) Α, αυτό ήταν το κριτήριο, ε;

(ΝΣ) Το 'γραψες αυτό;

(Βάσω) Δηλαδή, μισό λεπτό. Όταν έκανες παρέα με τη Βούλα, τη συγχωρεμένη, τι την έλεγες; Κυρά Βούλα;

(ΜΚ) Όχι, αυτή ήτανε...

(Βάσω) Μήπως ήτανε πόσο δέσιμο, πόσο στενή ήτανε η σχέση;

(ΝΣ) Όχι, όχι, πολύ στενές φίλες! Ερχότανε «κυρά Βούλα», τη μάνα μου τη λέγανε στη γειτονιά «κυρά Βούλα» Και η ίδια έλεγε «κυρία Σοφία».

(ΜΚ) Άλλο όταν έκανα παρέα με τη Βούλα, τη μάνα σου τώρα δεν μπορώ να την πω Μαρία. Πρέπει να την πω έτσι, δεν μου πάει! Δεν μου πάει. Θέλω να πω..., κι άλλες γειτόνισσες, να πούμε.

(ΝΣ) Ενώ οι άντρες μεταξύ τους, δεν το λέγανε. Οι άντρες, έχω παρατηρήσει, αντίστοιχα, στη γειτονιά. Ο πατέρας μου με άλλους, στη γειτονιά, μιλάγαν με τ' όνομά τους. Γιώργο, Κώστα, Νίκο... Δεν λέγανε «κύριο Νίκο».

(ΜΚ) Ε, αυτοί ήτανε άντρες! [Γελάει] Ήτανε άλλο!

(ΓΚ) Όχι, όταν μιλάγανε για έναν ξένο. Όταν αναφερόντουσαν σε κάποιον ξένο και σε κάποιον, αλλά μεταξύ τους...

(ΝΣ) Όταν τον φώναζε, ας πούμε, «Γιώργο!» θα τον έλεγε «Γιώργο», ενώ η μητέρα μου τη Σοφία απέναντι τη φώναζε «κυρία Σοφία», «κυρία Ελένη», «κυρία Σοφία»...

(ΜΚ) Ναι, έτσι είναι!

(ΝΣ) Συνομήλικες!

(Βάσω) Σαν τίτλος τιμής, ας πούμε. Αφού λέει ότι αυτό ξεκίναγε απ' τη στιγμή που παντρευόταν, τότε ήταν σαν τίτλος τιμής.

(ΝΣ) Ή όταν γνωριζόταν με κάποια που ήτανε παντρεμένη...

(ΓΚ) Πάντως εμένα ο ανιψιός μου ήτανε να πάνε στη Θάσο, μωρό, και το φέρι μποτ το παίρναν από την Κεραμωτή. «Πότε θα πάμε στην κυρία Μωτή;

[Γέλια]

(Βάσω) Πάντως, μου 'κανε εντύπωση αυτό που είπε ότι, όταν γινότανε το συνοικέσιο, το ζητούμενο ήτανε ο γαμπρός να εγκρίνει τη νύφη!

(ΓΚ) Γιατί δίναν προίκα, τότε; Αν δεν ήταν έτσι δεν θα δίνανε προίκα!

(Βάσω) Αυτό, ναι, ναι, είναι συνυφασμένο με αυτό!

(ΝΣ) Να μην μείνει γεροντοκόρη!

(ΓΚ) Το χειρότερο πράγμα ήταν αυτό!

(ΝΣ) Ανύπαντρη, να πάει στην ευθύνη ενός άντρα. Απ' τον πατέρα να πάει στο σύζυγο.

(Βάσω) Γιατί ο πατέρας είχε την ευθύνη, που ήταν πολύ πιο..., εντάξει, διαφορετικά τα πράγματα...

(ΝΣ) Έπρεπε ο πατέρας να σε διώχνει γιατί είχε άλλες τρεις...

Την οικονομική ευθύνη....

(Βάσω) Αμόλυπτη και αυτό..., οπότε...

01:27:41 - Η προίκα που πήρε ο πατέρας της όταν παντρεύτηκε τη μητέρα της.

(ΜΚ) Ο πατέρας μου όταν πήρε τη μάνα μου, κανονίσαν και του δώσανε, ζήτησε είκοσι οκτώ χιλιάδες. Χιλιάδες το '27, πού να τις βρεις;

(ΝΣ) Περίμενε, περίμενε,... να μας το ξαναπείς.

(ΜΚ) Λοιπόν...

(Βάσω) Πόσα ζήτησε ο πατέρας σου...

(ΜΚ) Ναι, είκοσι οκτώ χιλιάδες...

(Βάσω)... Ο πατέρας σου για να πάρει τη μάνα σου.

(ΜΚ) Ναι! Και μόλις τα πήρε απ' τη μάνα μου, της τα δώσαν τ' αδέρφια της, τα 'δωσε στην αδερφή του, στον άλλο το γαμπρό! Έτσι γινόταν τότε!

(Βάσω) Α, μπράβο! Πολύ ωραία!

(ΓΚ) Μα γι' αυτό ζήτησε είκοσι οκτώ. Ο άλλος είχε ζητήσει είκοσι οκτώ και...[Γέλια]

(ΜΚ) Κατάλαβες; Πήρε και πάντρεψε την αδερφή του.

(ΓΚ) Γιατί αν δεν την πάντρευε δεν θα μπορούσε να παντρευτεί αυτός!

(ΜΚ) Ναι, βέβαια.

(ΝΣ) Σε σας έδωσε το ίδιο ποσό ο πατέρας; Όχι το ίδιο, το είκοσι οκτώ, εννοώ στις αδελφές.

(ΜΚ) Α, εμάς μας έκοψε ένα κομμάτι γη, που είχε χωράφι, το πήραμε, δόξα σοι ο θεός, και τίποτα παραπάνω.

(ΝΣ) Αυτό πια το κάνουνε και σήμερα. Αν έχουν οι γονείς, δίνουνε στα παιδιά.

(ΜΚ) Ούτε ζητήσανε, απαιτήσανε.

(ΝΣ) Πήρε κι ο αδελφός, έτσι;

(ΜΚ) Ε;

(ΝΣ) Κι ο αδελφός πήρε!

(Βάσω) Ο αδελφός σου!

(ΜΚ) Του πατέρα μου;

(Βάσω) Όχι! Ο δικό σου!

(ΝΣ) Ο αδελφός της σκοτώθηκε στα δέκα οκτώ του χρόνια.

(ΜΚ) Ο αδελφός μου σκοτώθηκε, δεν πήρε τίποτα...

(Βάσω) Πότε; Μικρός ήτανε;

(ΜΚ) Δέκα εννιά χρονών. Εδώ, θα το θυμάσαι...

(Κυρία Μαρία) Δεν ήμουν εγώ ακόμα εδώ.

(ΜΚ) Α, δεν ήσουν εδώ. Σκοτώθηκε εδώ πάνω, πού είναι η πλαταιίτσα;

(Βάσω) Η Κέννεντι;

(ΜΚ) Όχι, εδώ, εδώ, όπως πας, Αντιγόνης. Δεν είναι μια πλαταιίτσα;

(Βάσω) Στους Αγίους Αναργύρους λες;

(ΝΣ) Πώς σκοτώθηκε;

(ΜΚ) Εκεί ήταν ένα πηγάδι. Τώρα, του Κεφαλληνού ήταν αυτά τα χτήματα; Δεν θυμάμαι και 'γω. Και ο αδερφός μου με τον πατέρα μου, που 'χανε το πηγάδι εδώ, το αυτό, είχανε μηχανή, ήξερε να..., από μηχανές που τις είχανε μες στο πηγάδι και τραβούσανε το νερό.

(Κυρία Μαρία) Α! Όχι στο δικό σας το πηγάδι...

(ΜΚ) Και έρχεται ένας φίλος του, του αδερφού μου, και του λέει «Μπάρμπα Κώστα...» έτσι λέγαν τότε, «...θα πάρω το Νούλη...» Αντριανούλη τον λέγανε, «... να πάμε εδώ πάνω...» λέει «... που μου είπανε για να δούμε μια μηχανή...» ήταν κι αυτός της δουλειάς έτσι, «... και θα γυρίσουμε!» 'Ηταν παραμονή της Παναγίας. Κι η μάνα μου κι ο πατέρας μου, θεός σχωρέσ' τους, ετοιμαζόντουσαν να πάνε στο... στο Μπογιάτι που 'τανε το πανηγύρι της Παναγίας, που μέναμε πρώτα. Και θα πηγαίνανε το βράδυ και θα 'ρχόντουσαν το πρωί, που γιόρταζα εγώ. Εγώ ήμουν αραβωνιασμένη. Και λένε, σφάξανε ένα κασίκι εκεί ο πατέρας μου και λέει «Θα το μαγειρέψουν τα κορίτσια και θα 'ρθει κι ο Σταύρος...» ο άντρας μου, «... κι εμείς να φάμε το μεσημέρι και 'μεις θα 'ρθούμε το μεσημέρι!» Της Παναγίας, την ίδια μέρα. Ε, εντάξει! Τότε δεν μέναν οι γαμπροί να ξαπλώνουνε. Ο Σταύρος ερχόταν Τετάρτη και Κυριακή απόγεμα! [Τονίζει τη λέξη «απόγευμα»]

(Βάσω) Μάλιστα.[Γέλια] Όχι, το Τετάρτη και Κυριακή, εντάξει, το απόγεμα δεν καταλαβαίνω!

(ΜΚ) Ναι, τ' απόγεμα.

(ΝΣ) Και δεν μένατε ποτέ μόνοι σας να κουβεντιάσετε με το γαμπρό.

(ΜΚ) Α, α, α! [Γελάει] Πηγαίναμε στην πλατεία κι έλεγε «Πριν φύγει ο ήλιος να 'χετε έρθει!» Τέλος πάντων, άστα αυτά.

(Βάσω) Λοιπόν;

(ΜΚ) Λοιπόν, κι έρχεται, του λέει κι ο πατέρας μου «Πήγαινε, ε, και μην αργήσεις γιατί περιμένουμε να φύγουμε!» Και φύγανε κι ο φίλος του και ο αδερφός μου. Και πήγανε. Είδες, αυτό είναι εκεί πέρα, από 'δω δεν φαίνεται. Τώρα έγινε υψωματάκι αυτό. 'Ηταν λακούβα, έτσι... ισόμετρο. Και μπορεί από τότε να 'γινε έτσι. Το σκεπάσαν αυτό το πηγάδι ύστερα. Και..., ε, πέρασε καμιά ώρα και δεν φάνηκε ο αδερφός μου. Ε, άρχισε ο πατέρας μου, λέει «Πάω να δω! Του 'πα να 'ρθει, τέλος πάντων, θα φύγομε, κι αυτός...» Και μόλις φτάνει εδώ πάνω, κάπου, είδε κόσμο, στο πηγάδι. Εκεί στο... Και τρέχει! Και μόλις φτάνει εκεί, ήδη ήταν αστυνομία, ήδη

ήταν αυτά... Λέει «Τι συμβαίνει;» «Τίποτα...» λέει «...κυρ Κώστα...» λέει «...τίποτα. Λίγο...» λέει «...χτύπησε το παιδί και το πάνε στο νοσοκομείο.» Αυτό τι έγινε; Κατεβήκανε τα δυο παιδιά κάτω, ήτανε στη μέση το..., η μηχανή. Έτσι τη βάζανε. Και βάζανε πατάρι, και την ακουμπάγαν τη μηχανή. Έσπασε το ένα σανίδι και πήγαν και τα δύο παιδιά κάτω! Κάτω ήτανε χτισμένο το πηγάδι. Τα χτίζανε. Ο αδερφός μου χτύπησε κατ' ευθείαν κι έμεινε. Ο άλλος πιάστηκε και βγήκε. Δεν έπαθε τίποτα. Ο αδερφός μου χτύπησε στο ντουβάρι κι έμεινε. Ε, κι άρχισε τώρα ο πατέρας μου να λέει «Που..., σε ποιο νοσοκομείο...» και ξέρω 'γω και παίρνει το Βαλάση. Τον θυμάσαι τον γιατρό; Τον Βαλάση, εδώ, του Χαλανδρίου. Ήταν γιατρός. Ερχόταν και στην μάνα μου. Και τρέχει ο πατέρας μου να βρει το Βαλάση, να του πει πού τον έχουνε, να πάνε, τέλος πάντων, να μην τα πολυλογώ κι εγώ, ε, και πήγανε σε διάφορα εκεί, τάχα να τον χασομερήσουν τον πατέρα μου και να τον... Ενώ είχε πεθάνει το παιδί. Τον είχανε πάει, τελείωσε, είχε μείνει! Τον είχανε βγάλει και είδανε ότι ήτανε... Ε, και το είπε ύστερα ο Βαλάσης «Δεν ζει...» του λέει «... το παιδί σου και μη γυρεύεις, μη ψάχνεις.» Και την ημέρα της Παναγίας τον κηδέψαμε. Ήτανε, ούτε δέκα οχτώ χρονών, πιο μικρός.

(Κυρία Μαρία) Α! Εγώ νόμισα στο δικό σας πηγάδι είχε γίνει...!]

(ΜΚ) Όσοχι! Σ' αυτό! Κι αυτό, από τότε μου φαίνεται το χτίσανε.

(Βάσω) Το βουλώσανε.

(ΜΚ) Κι έχει ένα υψωματάκι εκεί και δεν έχουνε χτίσει τίποτα γύρω, γύρω. Είναι σαν πλατειούλα εκεί δα.

(ΝΣ) Πού είναι, σε ποιο μέρος;

(ΜΚ) Άμα πάρετε την Αντιγόνης, πού είναι εκείνο το καινούργιο γηροκομείο που έχει γίνει...

(ΝΣ) Ναι.

(ΜΚ) ... ε! Εκεί! Είναι ένα ξέφωτο εκεί, θα το δεις.

(ΝΣ) Πάμε να βγάλουμε μια φωτογραφία...

(ΜΚ) Και δεν έχουνε χτίσει τίποτα! Είναι μια πλαταιίτσα, κι είναι και το χώμα έτσι, εξογκωμένο! Έχουνε σκεπάσει, φαίνεται, το πηγάδι και από τότε..., δεν πουλήθηκε αυτό για οικόπεδο, τίποτα, είναι έτσι.

(Βάσω) Ξεκινάνε τα εκτός σχεδίου, μάλλον, από 'κει.

(ΜΚ) Είναι... Και από κάτω είναι και το σπιτάκι, αυτό που σας λέω με τις πλίθρες.

(Κυρία Μαρία) Αυτό που είχε πρόβατα μέσα κάποτε.

(ΜΚ) Ύστερα, βάλανε πρόβατα, ξέρω 'γω τι βάλανε... Εμείς από τότε, απ' την Κατοχή, μόλις ήρθαν οι Γερμανοί, έφυγε ο πατέρας μου. Ε, εγώ τι να θυμάμαι τώρα... Μικρά παιδιά ήμασταν. Τι βάλανε ύστερα... Αλλά πρώτα που πήγαινα βόλτα, το είδα που είναι ακόμη το ίδιο, εκεί, αυτό, τα δυο δωματιάκια μισογκρεμισμένα... Δεν έχει πουληθεί αυτό το οικόπεδο.

(Βάσω) Τώρα ξέρεις τι σπουδαίο έχει αυτό το σπιτάκι;

(ΜΚ) Τι σπουδαίο έχει;

(Βάσω) Ένα κλήμα, που κάνει καταπληκτικά φύλλα και την ημέρα του Πάσχα...

(ΜΚ) Πήγες και μάζεψες;

(ΝΣ) ...φάγαμε απ' τα χέρια της κυρά Μαρίας εξαιρετικά ντολμαδάκια! [Γέλια]

(ΜΚ) Ε, θα 'τανε από τότε και έμεινε!

(Βάσω) Εξαιρετικά φύλλα. Πολύ ωραία.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(Βάσω) Ώστε έτσι! Κι έχασε το μονοχογιό του ο πατέρας σου.

(ΜΚ) Ε, κι από τότε η μάνα μου...

(Κυρία Μαρία) Πήρε την κάτω βόλτα. Τη θυμάμαι. Δεν ήμουνα εδώ όταν έγινε αυτό, αλλά όταν ήρθα το άκουσα.

(ΜΚ) Ναι γιατί αυτό πρέπει να έγινε το '48.

(Κυρία Μαρία) Εγώ ήρθα το '52...

(ΜΚ) Ναι, γι' αυτό. Το '47, εκεί έγινε αυτό. Γιατί εγώ ήμουνα αρραβωνιασμένη...

01:36:11 - Ο γάμος της καθυστέρησε να γίνει λόγω του πένθους και λόγω της αρρώστιας της. Έγινε στην Αγ. Βαρβάρα σε στενό οικογενειακό κύκλο.

(ΜΚ) Λοιπόν, όλα είναι..., δεν ξέρω, τυχερά είναι στον άνθρωπο, γραμμένα; Όταν αρραβωνιάστηκα με τον άντρα μου, ήτανε Φλεβάρης. Τέτοιος καιρός. Και λέει ο πατέρας μου «Το Πάσχα θα κάνουμε τους αρραβώνες.» Κάναν αρραβώνες τότε. Με παππά και με κουμπάρο. Λοιπόν, λέει ο άντρας μου «Τι θέλετε τώρα...» λέει «... τέτοιες φασαρίες, ν' αφήσουμε...» λέει «... καλοκαίρι να κάνουμε το γάμο.» Πω, πω! Αγρίεψε ο πατέρας μου...[Γέλια]

(Βάσω) Μεγάλη αμαρτία!

(ΜΚ) «'Ακου...» λέει «... δεν θα αρραβωνιάσω το πρώτο μου παιδί...» λέει «... θα παντρέψω και θα μου πεις εσύ πότε θα αρραβωνιαστεί!» Και από 'κει που ήτανε να γίνει ο γάμος το καλοκαίρι εκείνο, έγινε σε δύο χρόνια. Και έγινε στην Αγία Βαρβάρα...

(Βάσω) Λόγω του παιδιού;

(ΜΚ) Ε, βέβαια! Αρρώστησα εγώ! Κάνω την εγχείρηση! Πεθαίνει ο αδερφός μου! Και παντρεύτηκα στην Αγία Βαρβάρα...

(Βάσω) Εδώ στου Χαλανδρίου! Στο εκκλησάκι. Ναι.

(ΜΚ) Ναι, εδώ! Και ήτανε οι κουνιάδες μου, αυτός ο μπάρμπας μου, ο πατέρας μου κι οι αδερφές μου. Και είχε, θεός σχωρέστον, αυτός ο μπάρμπας μου, τον θυμάμαι, θαρρώ πώς τον βλέπω, στην τσέπη του, μια σακούλα κουφέτα, αυτές του μπακάλη. Και έβγαλε, έτσι, τα δάχτυλά του και..., εμείς ήμασταν καμιά δεκαριά.

(Βάσω) Υποτίθεται ότι έγινε σε κλίμα πένθους;

(ΜΚ) Ναι! Βέβαια!

(Βάσω) Δύο χρόνια...

01:37:51 - Το νυφικό από την Αμερική.

(ΝΣ) Νυφικό φορέσατε; [Γέλια]

(ΜΚ) Αχ, φτάσαμε στο νυφικό! Το νυφικό, του φίλου του αδερφού μου, κι αυτός ο φίλος του ερχότανε και μας έλεγε «*Παντρεύτηκα και του Νούλη τη φωτογραφία την έχω στο κομοδίνο. Και της είπα της γυναίκας μου "Αυτή τη φωτογραφία δεν θα τη βγάλεις ποτέ από 'κει! Και να πεθάνω, θα βγάλεις τη δικιά μου, αλλά αυτή θα την έχεις!"*» Και ερχότανε και μας έβλεπε. Της είχανε στείλει αυτουνού της αδελφής, απ' την Αμερική, ένα νυφικό! Και μου το... ήρθε και μ' έντυσε η Ελένη. Την Ελένη του Ντουζένη. Και ζει ακόμα!

(Βάσω) Ναι;

(ΜΚ) Λοιπόν και ήρθε αυτή και μ' έντυσε νύφη και πήγα στην εκκλησία. Τώρα, πώς πήγα εγώ στην εκκλησία; Με ταξί, με τα πόδια, δεν ξέρω!

(Βάσω) Αυτό θα ρωτούσα....

(Κυρία Μαρία) Τότε υπήρχε ταξί;

(ΜΚ) Δεν το θυμάμαι! [Γελάει] Τώρα πώς πήγα...

(ΝΣ) Ήτανε καλοκαίρι;

(ΜΚ) Όχι, ήτανε χειμώνας! Τώρα πώς πήγα, πώς με πήγανε; Δεν το θυμάμαι.

(Βάσω) Δεν μου λες, εδώ στη γειτονιά, δεν υπήρχανε κάρα, καθόλου; Ήτανε, ήτανε ο κυρ Μήτσος ο Πατινιωτής!

(ΜΚ) Ε, καλά, ο Πατινιώτης ήτανε παλιατζής εκεί! Είχε...

(Βάσω) Θέλω να πω, ρε παιδί μου, αν κάποιος ήθελε να πάει κάπου, δεν κυκλοφορούσε ούτε γάιδαρο, ούτε άλογο, ούτε....

(ΜΚ) Δεν υπήρχαν... Δεν τα θυμάμαι αυτά, δεν κυκλοφορούσανε, ξέρω 'γω; Δεν ξέρω, δεν βγαίνανε οι γυναίκες... αυτές εδώ στα... χωράφια, φαίνεται, να μαζέψουνε τίποτα, δεν ξέρω, δεν κυκλοφορούσανε κόσμος. Κάρα, τέτοια κάρα και σούστες...

(Κυρία Μαρία) Μα δεν είχε και σπίτια, κυρία Μαρία.

(ΜΚ) Δεν είχε. Εδώ το τελευταίο σπίτι ήτανε του Ρουμπέση και της κυρά Κατίνας. Που είναι τώρα η μπάντα, ξέρεις. Απέναντι από το σουπερ μάρκετ που έγινε. Το γωνιακό. Είναι αυτό το παλιό χτίσιμο! Ε, αυτό ήτανε το σπίτι της κυρά Κατίνας που πηγαίναμε. Θεός σχωρέστην! Και στα... εκεί που είναι τα φανάρια, αλλά απ' τ' απέναντι φανάρι, ήτανε μια βρύση που πηγαίναμε και παίρναμε νερό να πιούμε. Του Δήμου. Και του Ρουμπέση και μετά ήτανε... εγώ! [-*(Γιώργος)*

Δεν πέρανε νερουλάς, δηλαδή. Ο νερουλάς ερχόταν μια φορά τη βδομάδα, στις δέκα μέρες τώρα, κι είχαμε ένα ντεπόζιτο έξω στον κήπο και μας έριχνε για λάτρα, να πούμε, αλλά για πιόσιμο και για μαγειρέματα δεν ήταν αυτό το νερό!

(ΝΣ) Αυτή η γυναίκα που σας έδωσε το νυφικό Ντουζένη, είπατε, της οικογένειας ...

(ΜΚ) Όχι, δεν... η Ντουζένη με έντυσε! Η αδελφή του φίλου του αδερφού μου μού 'δωσε το νυφικό.

(Βάσω) Το παλικάρι που πήγε παρέα στο...

(ΜΚ) Και σκοτώθηκε...

(Βάσω) ... είχε αδερφή αυτή που είχε παντρευτεί μ' αυτό το νυφικό...

(ΜΚ) Και μου το 'δωσε εμένα.

(Βάσω) Της το 'χανε στείλει από την Αμερική και πήγε η Δουζένη και την έντυσε..

(ΝΣ) Η Ντουζένη έμενε εδώ; Στη γειτονιά;

(ΜΚ) Όχι, είναι αυτή, το εργοστάσιο, που είχαν εκεί κάτω!

(ΝΣ) Και το σπίτι της πού ήτανε;

(ΜΚ) Ε, κάπου εκεί ήτανε... Εκεί. Α! Μου φαίνεται το σπίτι αυτό το χαμηλό που είναι γωνία, απέναντι απ' τη Μαρμαριώτισσα.

(ΝΣ) Ήσασταν φίλες;

(ΜΚ) Ερχόντουσαν και η μάνα της κι αυτή, ψωνίζανε αυτοί, ερχόντουσαν όλοι και ψωνίζαν στο...

(ΝΣ) Τα καπέλα.

(ΜΚ)... στο περιβόλι!

(ΝΣ) Α, στο περιβόλι, τότε, ναι.

(ΜΚ) Κι έτσι γνωριζόμασταν, να πούμε.

01:41:32 - Η καλή ζωή που πέρασε με τον άντρα της.

(ΝΣ) Να σου πω, με τον άντρα σας ζήσατε καλή ζωή;

(ΜΚ) Πολύ καλή.

(ΝΣ) Αγαπηθήκατε μετά!

(ΜΚ) Ε, ε,...!

(ΝΣ) Που γνωριστήκατε!

(ΜΚ) Τότε σεβότανε κι ο άντρας τη γυναίκα και η γυναίκα τον άντρα. Εμένα μου 'λεγε ο άντρας μου «Μαρία, θα πηγαίνεις όπου θέλεις όλη μέρα, στη μάνα μου, στην αδερφή σου, στην μάνα σου! Αλλά στις εφτά η ώρα που έρχομαι, η πόρτα πρέπει να είναι ανοιχτή!» Το 'κανα όμως!

Πήγαινα στη μάνα μου, καθόμουνα, όπου ήθελα, αλλά το βράδυ... «Πάμε...» τους έλεγα «... θα ρθει ο πατέρας σου!» Ενώ τώρα, πες της να κάτσει μέσα! [Γέλια]

(Βάσω) Μα και το ανάποδο το ίδιο είναι!

(MK) Ε;

(Βάσω) Πες του να κάτσει μέσα!

(MK) Ε, μα τώρα περάσανε κι από τότε εβδομήντα χρόνια!

(Κυρία Μαρία) Άλλα, τότε είχαν άλλο σεβασμό οι άνθρωποι.

[Μιλάνε όλοι συγχρόνως]

(MK) Εμένα ο άντρας μου με περνούσε είκοσι χρόνια. Αλλά ήτανε... Λέει «Ζήλεις!» Λέω οι γυναίκες προκαλούν τις ζήλειες. Εμένα ο άντρας μου ποτέ δεν μου 'πε, άμα έπαιρνα ένα φουστάνι, μου 'λεγε «Βάλ' το να σε δω! Α! Ωραίο είναι!» «Α! Δεν είναι ωραίο, δεν σου πάει!»

01:42:51 - Οι καστόρινες χειροποίητες γόβες, το φόρεμα με το μαντό και η τούμπα στα βρομόνερα της Αιόλου.

(MK) Τον θυμάσαι τον Παντελάκη;

(Κυρία Μαρία) Α! Κυρ Παντελής!

(MK) Που είχε εκεί ένα μαγαζί, μια καρέκλα; Στην

(Βάσω) Ο τσαγκάρης!

(MK) Ναι! Και όταν ήρθε απ' τη δουλειά μια μέρα, ο άντρας μου, πήγε στον Παντελή και του είπε «Φτιάχνεις παπούτσια;» Δεν πηγαίναμε σε μαγαζί να πάρουμε παπούτσια! Τα κάναμε παραγγελία.

(Κυρία Μαρία) Τότε ναι, τα φτιάχναμε! Μέχρι να διαλυθούν καλά, καλά.

(MK) Λοιπόν, «Να πας μου λέει αύριο ...» Και του 'πε «Φτιάχνω!» Λέει «Θα σου στείλω τη Μαρία να της πάρεις τα μέτρα.» Λοιπόν, το βράδυ εκείνο έρχεται, μου λέει «Θα πας αύριο στον Παντελή...» αυτός πέρναγε κάθε πρωί απ' το σπίτι που πήγαινε στο μαγαζί. Το μαγαζί ήτανε μια καρέκλα κι ένα τραπεζάκι. Αυτό ήτανε το μαγαζί.

(Κυρία Μαρία) Το μαγαζί, ναι.

(Βάσω) Όταν λέμε μια καρέκλα κι ένα τραπεζάκι, αυτό ήταν όλο κι όλο που χωρούσε το δωμάτιο, έτσι;

(MK) Ναι, ναι! Τόσο! Μια τρύπα!

(Κυρία Μαρία) Κι ήτανε και κάτω...

(MK) Όχι, όχι, δεν ήτανε.

(Κυρία Μαρία) Απάνω ήτανε!

(ΝΣ) Απέναντι απ' τον Άγιο Κωνσταντίνο.

(Βάσω) Στη Σωκράτους νομίζω ήτανε! Και το σπίτι του ήταν εδώ. Εδώ έμενε.

(ΜΚ) Πέθανε ο γιος του, δεν τον βλέπω!

(Βάσω) Ναι, πέθανε, ο Θοδωρής πέθανε.

(ΜΚ) Το κοριτσάκι του; Εδώ μένει;

(Κυρία Μαρία) Πέθανε και η κόρη του κυρ Παντελή, η Ιφιγένεια. Όλοι.

(ΜΚ) Τι λες! Και πήγα εγώ την άλλη μέρα, μου λέει «Τι παπούτσι θέλεις...»

(ΓΚ) Ευρωπαϊκό.

(ΜΚ) «... να σου φτιάξω;» Του λέω «Θα μου φτιάξεις μαύρα, καστόρινες γόβες.» [Γέλια και σχόλια] Και ήτανε τότε, θα σας πω τώρα αυτό θα γελάσετε. Τότε ήταν της μόδας τα μαντό! Άνοιξη, το φουστάνι και το μαντό. Κι ήταν απόκριες. Και οι κουνιάδες μου μένανε στα Πετράλωνα. Αλλά είχα κάτι κουνιάδες...! Ούτε αδερφές! Το τι πέρασα αυτά τα χρόνια! Και τώρα, μέχρι τώρα περνάω, δηλαδή. Και πηγαίναμε κάθε Κυριακή στο καθενός το σπίτι. Και την Καθαρή Δευτέρα ερχόντουσαν εδώ, που ήμασταν εξοχή. Πετάγαν τους αϊτούς τα παιδιά τους και τέτοια. Λοιπόν, ήτανε τώρα οι κόρες μου πέντε, έξι χρόνων. Λοιπόν, εγώ κρατούσα μια κατσαρόλα με το φαΐ. Πηγαίναμε όλοι και μια κατσαρόλα με φαΐ. Λοιπόν, λέει ο άντρας μου..., αυτή καθόταν στο Ψυρρή, η κουνιάδα μου. Θεός σχωρέστην! Λοιπόν, μου λέει «Θα πάμε από δω, απ' την Αιόλου, να δούνε τα παιδιά τις βιτρίνες.» «Όχι!» λέω «Θα πάμε απ' την Αθηνάς που είναι πιο κοντά!» Γιατί εκεί θα στρίβαμε ήτανε του Ψυρρή. Πες ετούτο, πες εκείνος, πέρασε το δικό μου. Πάμε από Αθηνάς. Αθηνάς, μόλις φτάσαμε εκεί που είναι η Αγορά, είχε βρομόνερα... Παίρνω μια τούμπα εγώ.

(ΝΣ) Με τα καστόρινα τα παπούτσια.

(Βάσω) Με την κατσαρόλα...[Γέλια]

(ΜΚ) Ντουπ, εγώ με τη γόβα... [Γέλια] Ο άντρας μου κρατούσε τα παιδιά κι εγώ είχα την κατσαρόλα και... [Γέλια] Με το μαντό, με το μαντό! [Γέλια] Και το μαντό ήτανε στο ζαχαρί το χρώμα, ανοιξιάτικο, δεν ήτανε σκούρο. [Γέλια] Αλλά η κατσαρόλα, ευτυχώς, που δεν άνοιξε! Θα την είχα δέσει και καλά... Ακούμπησε. [Γέλια] Ο άντρας μου, κοιτάει «Α, α, α! Αθηνάς δεν ήθελες; Να!» [Γέλια] «Έλα να με σηκώσεις!» [Γέλια] «Θα με σηκώσεις!» «Να κάτσεις εκεί!» Κι έφευγε αυτός και πήγαινε...! [Γέλια] Και 'γω φώναζα «Σταύρο! Έλα σήκωσέ με!» Που να σηκωθώ εγώ!

(ΝΣ) Με τη γόβα...[Γέλια]

(ΜΚ) Τέλος πάντων, σηκώθηκα. Δεν συγκινείται! «Αθηνάς δεν ήθελες! Καλά να πάθεις!» Λοιπόν, πήγαμε, τέλος πάντων, στην κουνιάδα μου. Αφού φτάσαμε στην κουνιάδα μου, ήτανε κι οι άλλες μου κουνιάδες εκεί, είχαμε συγκεντρωθεί όλοι, άρχισε ο άντρας μου να τα λέει. Και έλεγα και 'γω τα δικά μου. Ο γιος της κουνιάδας μου ήτανε ναυτικός. Και τότε τα μικρόφωνα δεν υπήρχανε. Κι είχε φέρει ένα απ' έξω. Μαγνητόφωνο. Και το 'βαλε και μου 'γραφε τη φωνή!

Λοιπόν, αφού τελείωσε, το 'βαλε! Κι ακούω και 'γω, «Καλέ, αυτή είμαι εγώ!» λέω. [Γέλια]
Πεθάναν όλοι στα γέλια! Λέει «Εσύ είσαι;» Λέω «Εγώ είμαι! Δεν άκουσες πώς μιλάω;» λέω.
Ξάπλωσα και κάτω; Και πάει το μαντό. [Γέλια]

(Βάσω) Αυτό τώρα περιμένα να σου πω! Πάει το μαντό!

(ΜΚ) Ήτανε στο ζαχαρί το χρώμα, ανοιξιάτικο, με ίδιο φουστάνι από μέσα. ΄Ε, έτσι ήταν τότε!
Το φουστάνι και το μαντό. Και τη γόβα... Η γόβα δεν έπαθε τίποτα. [Γέλια και σχόλια] Και η
κατσαρόλα δεν άνοιξε. Φαίνεται την είχα δέσει σφιχτά, δεν ξέρω. Πάντως δεν άνοιξε. Το πήγαμε
το φαΐ.

(Βάσω) Αντί να πάρεις ένα κουτί γλυκά ή ένα ποτό...

(ΜΚ) Το φαΐ πηγαίναμε! Την κατσαρόλα! [Ακολουθούν διάφορα σχόλια]

01:49:24 - Όταν η γάτα έφαγε τις μπριζόλες.

(ΜΚ) Μια άλλη, μια φορά μου λέει ο άντρας μου, ο κουνιάδος μου δεν είχε παντρευτεί. Μου
λέει «Μαρία...», ήτανε άνοιξη, «... θα 'ρθει ο Δημήτρης την Κυριακή να του κάνουμε τραπέζι.
Μάζεψε καμιά βρούβα ...» Ξέρεις τις βρούβες, έτσι.

(Βάσω) Ναι. Τα βλαστάρια.

(ΜΚ) Ε, από το να 'ρθω στο σπίτι μου απ' τη μάνα μου είχα μαζέψει. Αυτά όλα ήταν χωράφια.
Λοιπόν, ε, ήρθα, εντάξει. Την άλλη μέρα λοιπόν, έπλυνα εγώ τις μπριζόλες, ήτανε, είχαμε κάνει
κουζίνα, τότε. Και το σαλόνι. Έπλυνα τις μπριζόλες, τις έβαλα σε μια λεκάνη, έτσι, πλαστικές, δεν
είχαμε τότες, χωμάτινες, πώς τις λένε.

(Βάσω) Πήλινες.

(ΜΚ) Ναι! Και τις σκέπασα και με ένα ταψί από πάνω. Και μιλούσαμε. ΄Ηρθε κι ο κουνιάδος μου
και μιλούσαμε. Ε, ύστερα λέω «Πάω να ετοιμάσω. Μεσημέριασε.» Πάω, λοιπόν, να ετοιμάσω...
Ξεσκεπάζω το αυτό... «Μα εγώ είχα πιο πολλές μπριζόλες... Τώρα τις βλέπω πιο λίγες.» Λοιπόν,
ο άντρας μου καθόταν έτσι, απέναντι. Πού να μιλήσουμε τώρα και μπροστά σε κουνιάδο... ! Ω,
ω, ω! Του λέω... Του 'κανα νόημα. «Πόσες μπριζόλες είναι, δεν... δεν είναι τόσες εδώ!» Μου
'κανε εκείνος από 'κει... «Πόσες έκοψε ο χασάπης;» [Γέλια] Τις μπριζόλες. ΄Οτι τόσες έφερε. Του
είπα «Δεν είναι τόσες.» ΄Αντε αυτός πάλι! «Πόσες μπριζόλες έκοψε;» Λοιπόν, καμιά φορά μου
λέει «Τι είναι και δεν είναι;» μου λέει «Είκοσι εφτά! Πόσες...» Ε, λέω «Δεν είναι!» Μιλήσαμε
πια. Και μου λέει «Α, α, α!» Βγαίνει έξω και η γάτα την έτρωγε στο χωράφι. [Γέλια] Τη μπριζόλα!
[Γέλια] Πόσα τέτοια...! Και το καλοκαίρι δεν είχαμε ψυγείο. Το ψυγείο το πήραμε το '60. Είχαμε
πάρει πρώτα ένα του πάγου... Α, α, τυλιγμένο σ' εκατό τσουβάλια, να μην λιώσει.

(Βάσω) Την παγοκολόνα την τυλίγατε σε τσουβάλι;

(ΜΚ) Ναι!

(Βάσω) Την παγοκολόνα;

(MK) Ε, την κολώνα, όχι το ηλεκτρικό!

(Βάσω) Λες τυλιγμένο στο τσουβάλι. Να σου πω, πέρναγε ένας με ένα ξύλινο καρότσι;

(Κυρία Μαρία) Ο κυρ Κώστας.

(Βάσω) Κάτι έχω, μια εικόνα μες στο μυαλό μου, που δεν, δεν ξέρω αν το έχετε πάθει και σεις ποτέ, δεν ξέρω αν την έχω ζήσει ή αν την έχω φανταστεί!

(MK) Αυτός ήταν ο κυρ Κώστας.

(Βάσω) Έχω δυο τρία πράγματα έτσι... που τα έχω, δεν ξέρω. Ένα σκούρο χρώμα, θυμάμαι...

(MK) Ο κυρ Κώστας.

(Βάσω) Τον οποίο τον θυμάμαι μονίμως σ' αυτή τη φάση να τραβήξει όλο αυτό το βάρος ε; Ένα ξύλινο τεράστιο καρότσι και τόσο πάγο επάνω.

(Κυρία Μαρά) Να κουβαλάει τον πάγο.

(MK) Αυτός έμενε πρώτα στο σπιτάκι αυτό που το έχουν;

(Βάσω) Ναι, ναι.

(MK) Έμενε εκεί. Είχε και τρία παιδιά.

(Βάσω) Ναι; Μα ήταν ένα δωμάτιο, δεν ήτανε;

(MK) Ε, και!

(Βάσω) Ένα δωμάτιο με τρία παιδιά κοιμόντουσαν!

(ΝΣ) Γιατί εμείς με πόσα κοιμόμασταν;

(Αντρική φωνή) Εγώ θυμάμαι ότι είχε κι ένα δρεπάνι για να κόβει την παγοκολόνα στη μέση και επίσης στην πλατεία επάνω ...

(MK) Ο κυρ Κώστας....

(ΝΣ) Τιμπίδα εγώ θυμάμαι.

(Αντρική φωνή) Και επίσης είχε ένα μεγάλο ψυγείο στην πλατεία...

(MK) Ναι, και παίρναν από εκεί και μοιράζανε.

(Αντρική φωνή) ... ήταν η αποθήκη, ας πούμε, εκεί.

(MK) Αλλά πριν πάρουμε εμείς το ψυγείο, το αυτό, της κολώνας, το φέρνε ο άντρας μου το κρέας το Σάββατο και το κρεμάγαμε στην κληματαριά...! [Γέλια] Και το πρωί βλέπαμε το τσιγκέλι να κρέμεται άδειο! [Γέλια]

(ΓΚ) Δεν είχατε φανάρι;

(MK) Ύστερα πήραμε..., α! το φανάρι! Άλλη ιστορία! Όταν παντρευτήκαμε, μια θεία του, θεός σχωρέστην, όλοι φύγανε αυτοί, ύστερα από κάνα χρόνο μας έκανε δώρο το φανάρι! Και το χάμε πια το φανάρι... χρυσαφικό! Ύστερα πήραμε το ξύλινο ψυγείο και το '60 πήραμε τα

ηλεκτρικά. Αυτό το θυμάμαι πολύ καλά! [Ακολουθεί μια συζήτηση μεταξύ των παρευρισκομένων.

(ΝΣ) Ευχαριστούμε πάρα πολύ κυρία Μαρία και εσένα και τη Βάσω.

(ΜΚ) Α, α,! Τι λέτε! Ευχάριστα πέρασα!